

14/17-Apirila 3 - 14 gaurer artea 230 zenbakia 35 peza

Argia

HURRENGOAN NOREN TXANDA

ETA MARGINATUAK HONA GURE HITZA. GEUREGANATZEA.

Bilaka dezagun Egin, prentsak gaur arte baztertuenen dei. Eman dezala itsas-gizon eta nekazarien arazoen berri, subnormal, adineko jende eta abarren berri. Haintzat har ditzala gaur arte gehien zapuzturiko gai guztiak. Egin benetan geurea izan dedin, gai ororen egunkari geuk nahi dugun hori izan dedin, egin dezagun guztiok Egin.

Elkargoan eginez. Guztiok finantziatuz.

Egin dezagun geure egunkari berri eta egi-zalea.

Harpide zaitetz eta partzuer-kontu bat eskura, kupoi hau bete eta ORAIN, S.A.-ri bidaliz: ORAIN, S.A.

Apartado 1567. Bilbao.

Apartado 444. Pamplona.

Apartado 1397. San Sebastián.

Apartado 420. Vitoria.

EGIN egunkariaren finantziaketan esku hartu nahi dut:

Urteko harpidetzaren bidez. ☐

(2.000 a 100 000.) _____pezetako partzuer-kontuaren bidez.

Ordaintzeko era

Giro n.º _____ Cuenta corriente n.º _____

Bankoa _____

Deitura _____

Helbidea _____ Telefonoa _____

Hiria _____ Probintzia _____

egin

HAGAMOS EGIN. EGIN DEZAGUN EGIN.

hurren goan noren txanda

non zer

Erromako gertaerak.	9
LAIA EZ, EIA, LAB, PNV . .	10-18
Castells, Elgoro, Zufia.	19-20
Gurelesako batzarre nagusia . . .	23
Soinu Topaketak Donibanen .	26-27

Aberri egunerako preso guztiak kalean eta atzerriratu guztiak etxean izango zirela agindu omen zuen Suarezek. Hala aitortu du-te M. Irujok Hondarrabian eta J. Jauregik Iruinean zortzi mila la-gunen aurrean.

Aberri eguna gainean dugu. Astebete barru. Baina espetxetako ateak ez dira parez pare zabaltzen, zirrikitu txikiz. Atzo bat, gaur inor ez, bihar bi, etzi erdikada bat. Horrela ari dira ateratzen. Hu-rrengoan noren txanda izango den zotz egiten ari direla dirudi.

Lehen errege koroatu zain egon ginen, gero Santiagoren Urte Sainduaren pozean, hurrena Eguberrien itxaropenetan. Usteak er-dia ustel. Orain Aberri eguna jarri zaigu. Nahikoa etsitzen hasiak gara. Hurrengo muga hauteskundetan ipiniko zaigu.

Luzamenduaren arrazoitzat odol kontuak aipatzen dizkigute. Odol artean jaiotako sistemaren seme den Gobernua galtzaileek isur erazitako odolak bakarrik ikaratzen duela dirudi. Izan ere ira-bazleek isur erazitako odola goresgarri izan ohi da. Galtzaileena ba-karrik izan ohi da gaitzesgarri eta zigorgarri. Neurri hori erabiltzen den bitartean ez dezakegu irabazleen eta galtzaileen gizartean bizi garela ahantz.

Irabazleek bakarrik dute epaitzeko, zigortzeko eta barkatzeko eskubidea. Demokrazia eta bakea urruti dira hori gertatzen den gi-zartean. Irabazlerik eta galtzailerik ez den egunean emango dugu demokraziara bidean lehen urratsa. Eta amnistia ukatzeak garai ba-teko irabazleek agintzen dutela oraindik ere adierazten du.

Presoak kaleratzea zergatik atzeratzen da, behin eta berriz, bes-tela. Zalantza eta kezka horrekin urduri eta noraezean eduki nahi ote da Euskal Herria? Alderdi abertzaleei beste lan batzuetarako denbora kendu nahi ote zaie? Bienbitartean beste talderen batzuk indartu eta gorpuztu nahi ote dira? Abertzale taldeak hauteskun-deetan esku hutsik izatea nahi ote da?

Fasismoaren atzaparretatik ezin atera delako ala beste joko maltzur hau euskaldunoi egin nahi zaigulako ari den presoak kale-ratzea eta atzerriratuak etxeratzea atzeratzen gobernua, ez dakigu. Guri berdin zaigu. Arrazoi bat izan ala bestea izan presoak kaleratu arte ezin bait dugu politika jator bat egin.

Dena den Madrilek problemak atzeratzea besterik ez du egiten horrela. Eta gaitza zenbat eta zaharragoa orduan eta zailagoa da sendatzea. Nahiko gaitz zaharrak badiu Euskal Herriak honela jo-lasean eta berriketan ibiltzeko. Amnistiak ez du gaitza sendatuko, baina bai asko gozatuko egin behar dena egiteko.

Behin eta berriz, indar guztiz, ozenki "presoak kalera" oihu egiten dugu.●

Idazleak:

Alkiza, Arostegi, Amunsa, Ansola, I. Bujanda, Bakaikoa, Larresoro, Lete, Lertxundi, Lizarralde, Karlos Santamaría, Martín Ugalde, Mikel Ugalde, Joxe Azurmendi...

Herrietako berri - emaleak:

Odile Kruzeta (Eibar), L. Baralazarra (Markina), Axari (Idiazabal), Idiazabal (Deva), Alix Trueba (Karrantza), Etxetxukoak (Herrera), Sistiaganeko Pello (Lezo), M. Izeta (Baztan), Mendiaga (Arrasate), Ertxin-Harri (Zestoa), Murumendi (Beasain), Katzuri (Durango), Barreneketa (Oizartun), Anatsan (Azpeitia), Iñalurreta (Pasai Donibane), Uria (Hernani), Giro (Zaldibia), Mahasti (Erren-terria), Metal-Iturri (Lazkao), Azpiroz (Berastegi).

Marraskilaria: Antton Olariaga.

Argazkilaria: Arturo Delgado-Loubet

Fotolitoak: Enio S. L.

Jabea: Nafarroako, Kantauri eta Aragoiko Kaputxinoak.
Burlada, Kale Nagusia, 50-1.
Donostia, Okendo 22
Telf.: 41-95-88.

Maldiztegia eta Idazkola:

"Gráficas Semi"
Plaza Lasala, 3
Donostia
D. L.: 80-1963

HARPIDE SARIA:

Barruan	1100	ptz.
Korreo batasuneko herrietan	1300	ptz.
Atzerrietako beste herrietan	1600	ptz.
Airez	2500	ptz.
Salmenta (ale bakoitza)	35	ptz.

zeruko ARGIA

Lehendakari:

Kaetan Ezeiza.

Buruzagi:

M. Atxaga, Elixabete Gormendia.

Zuzendari:

Gorka Reizabal.

Zuzendari-ordeko:

Pilar Iparraguirre.

Berri-emale orokorrak

I. A. Aranberri "Amatito", Gexan Lantziri, Mikel Bujanda, Herrialde, Estepan Aldamiz-etxebarria.

KOLGADURA

Kaixo:

NOLAKO KOLGADURA galdetzen zen Z. Argia batean. Hona erantzuna. Esan behar dizuet Sabino Arana Goiriren krokisa etxean dutala, eta handik atera ditudala datu hauk.

Lehen aipatuko dut ikurriña. Jendeak erabiltzen dituen neurriak ez dira batere egokiak. Benetan 5 metro zabalean eta 2,80 luzean eduki beharko lituzke. Gurutzeak 20 zentrimetro.

KOLGADURA: Ertzak (goia eta bia) gorriak, 40 zentrimetro zabalekoak. Denera, metro bat du.

EUJENIO ETXEBERRIA

PEGATINAK LEGEAREN KONTRA ?

Hortik eta hemendik etortzen zaizkigu holako berriak.

Lagun bati, ezagun bati, edozeini, egin kontrol batean, itsatsita zeraman euskal pegatina kenarazi diotela, eta, behar bada, janerazi ere bai.

Horrelakoak gazteekin gertatzen omen diram, gehienetan, aditzen denez.

Baina, antza, umeeekin ere hasiak ote direneko hotsak heltzen dira belarrietara.

Lehengo batean, Donostiako kalean eskolatik etxera zihoan bederatzi urteko mutiko bati gizon heldu batek pegatina kentzeko esan zion zakarki eta ondoren puskaka jateko agindu, bestela zigortu egingo zuela eta. Eta mutikoak, ahal zuen moduan, puska txikietan pegatina irentsi behar izan zuen jaun prestua begira zegokion bitartean.

Beste batean, bere amonarekin zihoan bost urteko neskatila bati berdin gertatu zitzaion... baina, errukitsua izaki nonbait kentzera behartu zuen hura, pegatina jateko ez zion agindu.

Bi gertaera hoiek egun gutxiako kontua dira, joan den asteoak esan dezagun. Penagarria benetan.

Arrazoa, behartzaileek esaten duteenez, legearen kontrakoak direla pegatinok, euskal pegatinok.

Legearen kontra ? Zein lege, nongo lege, noizko legearen kontra ?

Ez dago holako legerik. Ikurrina legeak babestua dago, amnistia eskatzea erruki egintza bat da, kristau legearen arabekoa, hain xuxen ere, bete-betean.

Holakoak entzunda, zer egin? Besteak beste, hauxe bururatzen zaigu, bat-edo batek irrifar txiki bat egingo duen arren: errezatzea hainbesteko miseria miseriagariak, miseria klase guztiak Jainkoak gure artetik eta mundu guztitik, ken ditzan. Erruki, Jauna !

FASZISMOA EUSKALERRIAN

Faszismoaren sorrera eta geroko zabalkundea danok dakigu, baita bere bukaera ere, baina bukaera ori guk uste izanagatik 1.945garren urtean gertatu zala, oraindik gaur irauten du, ez orduan bezelako zaratarekin baina bai euskaltzale edo demokratiko itxuraren atzetik.

Kontu zarrak dakizkit, latoizko anillua euskeraz itz bat esateagaitik bein baino geiagotan edukia naiz, bai ta ere 25 zentimo ordaindua ere, garai aietan eta geroago ere gure Eliz Ama Santa Katoliku ta Apostolikua zan eliz bakarra eta egiazkoa, ta bere ordezkari apaizak, Jaungoikoaren itza esaten zutenak, gauza au etzegoan ezdabiadaterik.

Garai aietan ia bearrezkoa zan elizako koruan abestea, eta abeslari bezala Zezilia Donearen egunean izaten genduan afari bat abeslari guztiok, ez nator esatera soldata txikia genduanik, abesten bagendun ez genduan abesten afariagaitik, esatera natoirena da, bein batean afari onetara geure errira etorberri zan apaiz jauna etorri zala, beste urtetan bezela afari ondoan bear bada zertxobait berdin duta ekin genion abesten, abesti askoren artean asi ginan Eusko Gudariak abesten, eta emen da-

tor golpea jaikitzen zaigu gure apaiz jaun ura eta onela ezan zigun "NO QUIERO ESKUCHAR ESAS CANCIONES SUBVERSIVAS" orduan gure lagun bat "cara al sol" abestan asi zan, eta danok segi gure eskuak luzatuz.

Urte batzuek geroago gure taldeko lagun bat espetxeratua izan zan; arrazoiak, abertzalia omen zan. Illabete mordoska bat igaro ondoren itzuli zan etxera gure lagun ura, gorriak eta hapa pasa ondoren. Beste urte batzuek geroago, atzeritik etorritako gizon bat atxitu zuten, gizon au errepublikano omen zan, etzuan gizon onek denbora asko egin, baina egon zan denboran ikustaldi asko egin zizkion gure apaiz onek, eta aleginak egin ere askatzeko, ez ordea ikustaldi bat bederen guralagunari era berean egon zanari.

Urteak igaro ala, gauzak aldatzen asi ziran, da orra or gure obispo jaunak ere zertxobait beintzat, Euskalerriko arazoetan gauza batzuek esaten asi ziran, orrela oi dan bezela entzun izan degu nola meza aurretik edo meza denboran nola esaten duen "GURE OBISPO JAUNAREN ESKUTITZA IGANDEKOMEZA GUZTITAN IRAKURTZEKO" ez Burgosko epaiketaren edo Txiki eta Otaegiren edo Itxasoko gertakizunai buruz bidalitako eskutitzik ez da irukurri eliz onetan, urtetan zear zenbat eskutitz ez da irukurri gabeak?

Orra or euskaldun faszistak naiz apaiz izan; ez zan bakarrik faszista Aitzolen otoitzetako liburua oroigarritzat eraman zuana, badaude geiago ere gure Euskalerrri maite onetan.

PAOTA

EGUN EGUNGOA

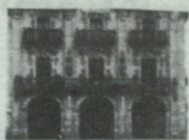
LEHEN URRATSAK

Ikastolaño bat sortu da tupustean Gasteiz ondoko herri-riska batetan. Hamabi haurtxo joaten dira honez gero. Pozik joan ere, lehen egunetako negarrak gora behera.

Eguerdiko ordubatat, mutil bat azaltzen da erdal eskolatik hara. Ezer ere esan gabe, zorroa zabaldu, ingurraztia hartu eta andereñoak harbelean idatzi duena kopia egin du polliki polliki. Baita hormetako karteletan ageri diren hitzak, ere. Eta honela egunoro.

Oi mutila! Aberrri mina eta horrekin bat, hizkuntzaren antsia, eduki beti ere bihotzean.

DANIEL IBARGOITI

herriko plaza

Alderdi guziak ari dira beren presentazioak egiten. Alderdiok zer diren jakiteko, inoiz ez dugu orain dugun beste informazio izan. Eta inoiz ez dugu okerrago jakin, zer arraio prijitu diren Alderdiok benetan.

Orain, PSOE-PCE abertzale dira, esate baterako. Baina, bestalde, PNV ez al da sozialista?

Horiek ez dira agertu zaizkigun abertzale-sozialista bakarrak. Denak dira orain abertzale eta sozialista. Nola berezi, nor zer den?

Horregatik, promesa garaiak deskonfiantza garaiak dira. Batek esaten du, PSOE-PCE aldetik: "guk ez dugu sinesten PSOE-PCE horiek abertzale direnik". Deskonfiantza garaiak dira promesa garaiak eta halaxe izan behar dute.

Bide bat, Alderdiok zer diren argitzeko, beren historia izan liteke. Baina ez du asko balio. Lehenengo, ez du erizpide garbirik ematen, bakoitzak bere erara hartzen duelako historia. Alderdi historia, batez ere. Gainera, azkeneko berrogei urte honetan klan-destinitate historia egin da, eta nekez ateratzen ahal dugu handik "libertate demokratikoetan" Alderdi batek zer egingo digun. Areago, leku ezberdinetatik eta erantzukizun diferentez egin dute Alderdiok historia: PCE inoiz ez da aginpidean egon, PSOE-k Madrilen agindu du, PNV-ak gerra artean. Alderdi berriagoez aritzeagoez aritzekotan, haien "historiak" beste sentido bat hartzen du.

Batez ere Alderdi bakoitzaren praktiari begiratu behar zaio-la, esan beharko dugu. Halaxe bait da. Baina Alderdi bakoitzaren historiari begiratzeak dauzkan problema guziak aurkitzen ditugu berriro.

promesak

Beste erizpide bat izan genezake, Alderdiotako teorikoek Espainiako historia nola juzkatzen duten. XIX-gn mendeko historia, esate baterako, gurutziala da guretzat. Irikitzen dut aldizkari komunista teoriko bat, ikasientzakoa edo, eta ikusten dut, liberalismo zentralistaren obrari guziz progresista derizkiola... Orduan ez dakit antizentralismoak zer esan nahiko duen.

Orain, bistan da, denak dira "nazio espainol diferenteen" eskubide aldeko. Zuzen-zuzen hortaz guziek esaten dutena —promesak besterik ez— berdintasuna bait da, beste erizpide bat, bakoitzari zer ulertu jakiteko, aldameneko konzeptu nagusiak aztertzea izan liteke. "Estatu" konzeptua, adibidez. Edo antolaketa ekonomikoa, eta abar, nola bururatzten dituzten. "Iraultza egiteko tresna Estatuak izan behar du", irakurtzen diot buruzagi sozialista bati. Ikaraturik utzi nau, horren federalismoa zer izango ote den.

Promesa garaia, deskonfiantza garaia. Baina, itxaropenetik ere bizi da gizona. Eta, horregatik, badut itxaropenik gaur abertzale eta sozialista agiri diren guzik, bihar beren hitzek obligaturik agertu beharko dutela, nola edo hala. Hola hitz egitera behartzen dituen giroak, ez ote ditu horrelatsu jokatzera behartuko? Beraz, promesa garaia, konfiantza garaia. Presioak dirauen artean, lehenengo hitzak behartu baditugu, gero obrak behartuko ditugu.

JOXE AZURMENDI

1876ko hurugarren Karlistadan, gerra bat galdu genuen. Ondorio bezala, Foru gabe geratu ginen. Ordutik aurrera, burni meatzak irekirik zeuden eta Bilboko eskualdea Far West antzeko lur batetan bihurtu zitzaigun. Oportunista, lotsagabe eta mota guztietako diruzaleak (euskotar edo kanpotarrak) gure Bilbon bildu ziren.

Foruzaleentzat, Foruen galera shock bat zen, gainera, beste zorigaitz asko jasan zituzten (sendiaren gudari hilak, ondasunak, erreketak, etab.). Bizkaiak, bereziki, bizimodu aldaketa izugarria ezagutu zuen. Jaioberria zen industriak, amaika esku behar zuen; lanpostu gehienak kaskarrak ziren; guretarrek Ameriketara joan nahia go zuten, dirua egitera. Espainol pioiek, berriz, Hibaizabalgo ezker alde betetzuten. Bilboko inguruak, gure Herriarekin zerikusirik ez zuten jendez bete ziren. Madrilgo agintariek politika zentralista gogor bat egiten zuten (inperioa galdu ondoren, jautxoek diru-iturri berriak behar zituzten; harrokeria eta "grandeza" faktoreak ahaztu gabe).

Sabin Aranak piztu zuen mugimendua, abertzaletasuna, goiaipaturiko gaitz berri guztien aurka erreakzio bat zen. Garai hartan, Bilbo aldean, bi motako etsaiak genituen euskaldunok. Alde batek, goikapitalistak, lehenbailehen dirua egin nahi zutenak (esan dudan bezala, oportunistak hautentzat, Bilbo Potosi bat zen; garai berdinean, Kataluniako oihal-industriadun berriek oso portaera desberdina erakutsi zuten Barzelonarekin). Bilboko goikapitalistei, hirigintza, euskaltasuna edo Euskal Herria bost axola zitzazkien. Beste aldetik, langile etorkinak, Penintsulako eskualde txiroenetatik zetozen, kultura gabe, gorputzak mixeriaz ondutuak. Kanpotar hauk latzak ziren, zalantzarik ez.

Maremagnum hartan, nor zen euskalduna? Bilbon ia ez zen euskaraz hitzegtien. Heziera eta dokumentu guztiak erdaraz zeuden. Euskaldunok ez genuen egiazko euskal kulturarik.

Deiturak, abizenak, "ikurrina" bat ziren; lau euskal deiturak edukitzea ez zen euskaltasunaren garanti absolutu bat, baina, tira! Zerbait zen. Foruak eta hizkuntza galduaz gero, zer geratzen zitzaigun? Nola afirmatu gure nortasuna Bilbo nahasi eta aberrigabeko hartan? Gure abertzaleek abizenak oinarritzat hartu zituzten. Zorritzarrez, gure orduko bilbotarrek euskararen sena gehiegi ez zuten eta hizkuntza edo euskal kulturaren ordez, abizenei euskaltasunaren lehentasuna eman zieten. Deiturek bereizten zituzten nor zen euskalduna eta nor ez zen. Madril aldean, deituren teori hau onartua zuten. Espainol mitologian, lehenagoko "vizcaino"k "kristau zaharra" eta askotan, dena esan behar dugu, farregarri erdara ondo ez jakiteagatik, "vizcaitarra"ri lekua utzi zion. Aurrerantzean, espainol mitologian, euskaldunok aberatsak, erraldoiak, indartsuak, etab. ginen. Honela, Penintsulako gizarajoei, euskaldunei enbidia eta gorrotoa sentitu zituzten. Baina txarrena

DEITURAK

hau zen: Euskadin bizitzen ziren etorkienek enbidia eta gorroto berdinak senti zituzten. Gure etsaien estrategiaren ondorio bat... Nafarroan taktika berdina eraman dute, "navarrico" nekazari xumeari. "vasco" industriaduna aurrez aurre ipini rik.

"Apelidomania" hau Bizkai eta Gipuzkoan zehar hedatu zen; Araban apurtxo bat ere bai (Gasteizen); Nafarroan oso gutxi. Abizen guztiak euskaldunak edukitzea "odol garbitasunaren" froga batetan bihurtu zen (beste garaitan "castellano edo cristiano viejo" Gaztela aldean bezala). Gainera, Bilboko aberats gehienek, beren semeak Londonera bialti zituzten, karrera bat segitzera; orduko Englandek gizarte molde klasista eta arrazista xamarra zuen. "Gure" aberatsek Victoriako (Victorian) ohiturez Bilboko giroa nolabait kutsatu egin zuten.

Espainako Zibil Guda ondoren, Francotar agintariek migrazioeko politikari ekin zioten. Euskal teknikariak Madrilentz bertaratu eta espainol pioiak Euskadira bialti.

Barakaldo, Eibar, Ermua, Irun, Gasteiz, etab, "gailego", "cacereño" eta "coreano"z ito ziren. Migrazio problema hontan, faszistek suari nahiko egurra bota zioten. Frankismoaren garaian, euskaldunok "gorrik" "separatistak" eta "arrazistak") deitu, baina "arrazistak" garelako aldarrikatzen dute... Betiko etsaiak!

Itzul gaitzen deituren harira. Arazo honi buruz jarrerak garbitu behar genituzke. Bada garaia! Askorentzat, deituren arazoa tabu bat da. Bi euskaldun elkartopatzaren direnena, bi galdera egin ohi diote elkarri: "nongoa zara?", eta "nola duzu abizena?" Abizena euskalduna eta gainera luzea bada, interlokutorea berotzen da hizketan, errespeto eta konfidanza handiz mintzatzen da. Baina, Alvarez edo Martinez zarelako erantzuten baduzu, aurpegiak luzatzen eta iluntzen dira; abizen hauk "itsusiak", "maketoak", "dignitategabeak" dira... Hori da inpresio orokorra, erdal abizendunen partetik. Hau topiko bat izanen litzateke, baina hor dago, airean. Hala ere, gaurregun Euskadin jaio diren pertsona gehienak erdal abizen bat edo beste dute. Euskal abizendun hutsak gutxiengo, minoria bat direla uste dut. Zazpiak bateko lurtean, euskaldun (noski!) espainol, gailego/portugaldar, katalandar, frantses, anglosaxoi, alemaniar eta italiar abizenak aurki ditzakegu...

Kanpotar abizenarekin euskaldun guztiak ez dira modu pasibu batez bizi gure Aberrian; aspaldidanik Aberrigintzaren lanean ari dira. Adibide gisa, izen aipagarri batzu ipiniko ditut: Kanpion (Campione, italiaraz), Sota, Robles, Horn, Guizal Lopez, Alvarez, Krutwig, Knör, Villanate, Caro, Escudero, Santamaria, Paredes, Moreno, Mirande, Laffite, Kanblong, etab. Nor da euskalduna?

Orain direla hiru urte edo, Iparramerikako juduek galdeketa bat egin zuten: "zer da judu izatea?" Azterketa hau interesgarri xamar gertatu zen. Juduak ez dira abizenez lotuak. Odolez? Arraza ezberdinetako juduak daude (eslabu, germaniar, iparrafrikar, italiar, beltzak...) Hizkuntza? Diasporan judu gutxi daki hebrearaz. Erlizioz? Teoriaz bai, baina zientifikoki aztertzen bada, ezetz esan behar da. Adibidez, Bigarren Munduko Gudean, nazitarrek ez zekiten zer egin Hego Easiaren bi judu komunitateekin: karamianak eta krimschakak. Krimschakak, jatorriz, italiarrak ziren, odolez, berriz, juduak. Karamianek ez zedukaten judu odolik, hala ere, judaismoa praktikatzaren zuten. Jakina, nazitarrek bi komunitateak hil zituzten. Beste aldetik, nonahi sinitten eta praktikatzaren ez duten juduak dira. Honela, ba, non koka dezakegu juduen lokarria? judu izateko borondatean.

Galdegina dezagun, berriz, nor da euskalduna? Nor da euskaldunena? Pete Zannarua, iparramerikar politikaria? Paredes Manot gudaria etorkina? Peilen ala Mirande "Paristar" euskal idazleak, ala Julio Caro Baroja Madrilard euskal intelektuala?

Oraindik aurrera, "nor da euskalduna" jakiteko, euskararen jabetzeari begiratu beharko diogu; bigarren mailan, ponteko izenei (aurrerantzean, adibidez, Jon Gartzia bat ez da Juan García bat bezala izanen); eta ororen gainetik, euskaldun izateko borondateari.

Deituren arazo honek, gure Aberriaren integrazioan benetako inzidentzi handia du. Euskadi batua, homogeen eta harmonikoa nahi badugu, abizenen ikuspegi sakonki aldatu behar dugu. Gai honi buruz, alderdi abertzaleek zer esanik badute: EAJ/PNvek batipat. Partikular mailan klitxe mental eta prejudizioak erori beharko dira Euskadiren onerako.

BIZKAROLAZAGA

Goizaldeko gogoeta bat

Jakina denez orain zenbait hilabete Aramaioko Tellamendiko gurutzea izorratua izan zen. Orain, berriz, Arrasaten Sebero Altuberi eskaini enparantzaren jarririk zegoen Gernikako Arbolaren kimua ohostua izan da. Ohostua... zer bait esatearren. Azken honetako egileak "ezezagunak" izan badira ere Aramaiokoa zein izan ziren parte hartu zutenak guztion ezagueran dago. Gurutze gainean haizetara zebilen ikurrina nolabait jaixteko... haizetara bota gurutzea! Arrasaten gertatu zenaren berri zehatzik ez dugu, inork ez baitzuen ezer ikusi, egileek izan ezik jakina.

Bi gertakizun hauek, ene ustez, badute zerikusi handirik. Biak herrietako sinbolo batzuren kontra dira zuzenduak. Eta sinbolo izanik, herritarrek maite duten horren izorratze bila abiatu dira egileak. Sinbolo direla aipatu badut arrazoi guztiaz egiten ari naizela ez dit inork ukatuko. Tellamendiko gurutzea Aramaioko herriak zuen ezarri bere lekuan. Jose Maria Azkarraga "Lurgorri" zenaren ideari jarraituz adin guztietako jendeek ihardun zuten, benetako hauzo lan batetan, asmoa errealitate bihurtuz. Gernikako Arbolaren Kimuarena beste motakoa da. Euzkadi osoaren sinboloa delarik ez dugu bere garrantzia eztabaidatu behar.

Biak sinbolo eta biak ezabatu nahiaz. Baina Herri baten sinboloa zanpatu ahal izateko Herri Bera zanpatu beharrean aurkitzen da. Biziaren izpirik ttipiena edukiz ere sinboloak bizi-rik dirau. Eta, zorionez, gure Herria ez dago hilik! Inonxeagatik, bada, aramaiotarrok, inoren laguntza barik, ostera eraiki dute beren sinbolo hura. Larunbat eta igandeetako astietan haraxe joan dira ehundaka. Eta hantxe dago, ZUTIK, Tellamendiko gurutzea, herriarena.

Arrasaten zer eginen den ez dakigu oraingo, baina guztion gogoan ez dago besterik: lehenbailehen berria. Beraz, Sebero Altube enparantzaren beste kimu berri bat ikusiko dugulakoan nago, eta lehengoa jarri zenean, enparantzaren inaugurapenean hain zuzen, herriaren parte hartzea handia bage-nuen datorrenean handiagoa izan behar du, era honetaz herriaren sinbolo eta asmoa berdinak direla adierazi ahal izanen baitugu.

Apur bat gehiago sakontzera auzartuko hiltzateke. Bizi ditugun uneak gogorrek direla, zertarako aipatu? Soka nonbaitetik eten behar da eta momento hartan zatirik luzeena duenak irabaziko du borroka. Badira zenbait urte tiraka gabilzala eta erdiespen ba-

tzuek ikuserazten digutenez azken garipena gurea dateke. Atzo gogor, gaur gogorrago, bihar garaile; hauxe da gurea egin behar dugun araua. Eta soka mutur horretatik tiratzeko mozkin guztietaz baliatu behar gara, arlo guztietatik saiatzea komenigarri baita. Hau aipatzen ari naizela diplomazia hitza zait burura etorri. Askotan, zapalketa baten ondorioetatik nonbait, erabiltzen ez dakigun diplomazia. Hone-tan, beti ene uste apalez, Katalunyako Herriak eredu bat ematen digu. Merkari izateari atxikirik den izakera bat ote? Baliteke. Dena dela, ezin dezakegu, gauden egunotan, honelako mozkinik bazter. Nora joan nahi dudana? Bada, oraintxe esanen diuzet. Tellamendiko gurutze, Arrasateko kimua eta oraindik gure Herrian eginen diren, aipatutako arrazoiegatik, honelako birrinaugurapenetara, zergaitik ez gonbi-datu Madriletik jarri dizkiguten aginta-

riak?. Zer galtzen da? Ene iritziz, bat ere ez; aitzitik, irabazi asko egin dezakegu. Dakusagun:

Baietz esaten dutela: beren begiez ikusi ahal izanen dute Euzkadiren sentipena. Beren aurrean erakutsi ahal izanen: ikusi Herria den bezala eta ez haiek ikusi nahi duten era.

Ezeztz esaten dutela? Aitzakiren bar jartzen dutela? Orduan, aipatzen diguten guztia izugarritzko petralkeria dela garbi eta argi geldituko litzateke eta gure aldetik sakonago ezagutuko genituzke etsaiak. Orain arte benetako bezala erakutsi nahi izan diguten moztorra jausi egingen zaie, beren gezurrezko jokaera denon bistan agertuz.

Batzuek, beren joko maltzurraz ohar gaitzen ez dugula honelakorik egin behar esanen didate. Bai; hori neuk ere badakit jakin. Baina horretan-txe datza diplomaziaren oinarria: jakinaren gainditzean jokoaren bitartez, hain zuzen.

Eta joko hau, oraingo, erabili ga-bea dugu euskaldunok. Merezi duela-koan nautzue. Sasi-agintzen duten Herriarekin nahas daitezen dei ditzagun! Ez dugu ezer galtzekorik...●

OIHUTXOAK

ORAINDIK EKAITZPEAN

Gure Herria ez dago atzeraka egitekotan.

Borroka batzuk bukatu orduko, beste trumoi hotsak gainean ditugula, dirudi. Harrikadak eta barrikadak berriz ere ikusi beharrean garena, uste dut.

Semea preso bai dago. Urte luzeetako kezka eta oinazea ez da bukatzen bere etxean. Badator... ez dator... ez bai horretan dihoazkie hilabeteak eta urteak bere gurasoei. Seme horren bihotz garbia ezagutzen dut. Eta ama nekatuak ezezik, herri guziak ere mutil hori askatasun osoaren jabe ikusi nahi du. Baina ez da hala gertatuko. Egun haue-tan bertan, Caceresko gartzelan go-se grebari ekin dio gure mutilak, bere lagunekin zintzo jokatzegatik.

Agintari itxurazaleen maltzurkeria-rik ez bai du sekulan ontzat hartu-ko.

Manuel Irujo Ollo, ia berrogei urteko herbestearen ondoren, Eus-kadiko jendeak ospe haundiz eta pozez agurtu du.

Manuelek asko daki zer gerta-tzen den. Presoak preso iraungo du-ten beldurra adierazi du, gure lurra ikutu bezain laister. Eta, horrela, gartzelak ez hustutzekotan, gure abertzale jendea ez dela hauteskun-deetara joango, hotsegin du.

Gure Donostiako Gotzai eus-kaldunok, amnistia osoarentzat bi-deak zabaltzeko eskatuz, mintzatu berriak dira.

Baina aurtengo Aste Santuz ere, giza bizitzan eta giza historian diharduen Jesus gure artean espe-txeratua, torturatua eta gurutzera-tua ikusiko dugu.

Eta Pazkoa osorik ez dugu izango.

Aberri Eguna aurtan ere; ez ote da otso artean ibili eta pake gabeko zalaparta arriskutsuetan igaro be-hariko dugun eguna izango?

Jesukristo sinesten dugun gu-ziok oraintxe ere bi hitz haundi hauek deihadarkatu beharrean gara: AMNISTIA eta ASKATASUNA.

ANAI

NORK KUKURRUKU

OLLARRAK

OLLOTEGIAN?

Ez. FAGOR'ek

sukaldian

Otsein

PENSATU ETA EGIN

Frigo tresnak - Ontziak garbitzekoak
Labadorak superantomatikak - Ur berogailuak
Lehor tresnak - Estufak

Transportes **ankar s. a.**

ERAMAN - EKARRIAK, KAMIOI AUNDIAK
Barcelona, Zaragoza, Valencia, Madrid, Oviedo, Gijón.

Donostitik egunero:

Iruña, Bilbo, Gasteiz, Alicante, Elche, Elda, Murcia,
Cartagena, Granada, Almería, Santander, Valladolid,
Zamora, Palencia, Salamanca.

Astean Irutan:

Malaga, Sevilla, Jerez de la Frontera, Cadiz, Lugo,
Coruña, Orense eta Vigora joan etorriak.

Hernanirako bide nagusian, ERGOBIA auzoan, DONOSTIAN.

Urrutizkiñak: 552650 - 552654

Apartado 1381

MUEBLES

URRETA VIZCAYA

1920'an sortutako etxea

ERREDIZAK - EDERGALLUAK

EGIN - GAIK eta AURRE - KONTUAK

POSTAS, 48

GAZTEIZ (Vitoria)

ATE OPARIAK

GAI TA IRUDI POLITENAK

Victor Pradera, 2
(Esquina Zubieta)

DONOSTI

JOSE ZINKUNEGIREN
OPTIKA DONOSTIAN
URTEETAN LANEAN OHITUA

Hernani, 4

DONOSTIA

ORMAZABAL DAR DUNIXI

ETXEGINTZA TA ETXE - TXUKUNKETARA KOAK
URALITA ORDEZKARIA

TOLOSA

Urrutizkiñak:

Etxekoa: 65 19 60

Landolakoa: 65 19 33

URRETXUA

Urrutizkiña:

Landolakoa: 67 17 84

ERAKUSTOKIA: Tolosa'n - Zumalakarregi, 7'gn

LABORATORIOS **ARGIA**

Koloretako argazkiak
errebelatzen dira
Egun batetik bestera

Telef. 396147

Gpo. Paz s/n

DONOSTIA

ERLOJU ETA BITXITEGIA

Eduardo Chopetia

Getaria, 10

- Urrut: 41 77 51 - 42 27 00

DONOSTIA

ASTE SANTUAN

KRISTORI BEGIRA

Lotsagarri, billutsik, jende guzieren parregarri hiltzen da Jesus gurutzean. Jesus gizon bat zen; badu beraz giza kondaira edo historia bat. Bere lurreko bizitzari begiratzuz da gaur egiten dudana galdera:

ZERGATIK HIL ZAITUZTE GURUTZEAN? Erljio eta politikazko salaketak heriotzara kondenatu zuten Jesus.

Judutarren arteko "JAUNGOIKO OFIZIALA" zokoratu nahi izan zuen Kristok. Israelgo Jainko hark bertako jende haundikia babestu eta salbatzeko baizik ez zuen balio. Herri gaixoak, emagaldutako, haur, gaixo eta pekatariak Jainko haren zuten salbaziorik. Beren probetxurako fariseotarrek sortutako Jainkoa zen Israelgo Jainkoa.

Herriko gaixoak, behartsuak, zapalduak eta baztertuak askatuko dituen Jaungoikoa darama Kristok Israelgo Herria.

Ez zen zeru hutsa eskeintzen zuen Jaungoikoa. Lurreko zuzengabekeriak, gaitzak, erru eta okerrak kentzeko, gizonen konpromisotatik jarriko zituen Jainkoa zen Kristok zekarren Jainko hura. Berriztatu behar zen gizarte hura: Fariseotarren erakunde haiek uxatu beharrekoak ziren. Haien harrokeriaren ordez apaltasuna eta umiltasuna jarri behar ziren. Aita bat dugu zeruan, oihukatuko zuen Kristok, Jaun bat, Maixu bat. Goi mailan dagoena bihurtu bedi besteekin morroi eta zerbitzari. Guziok anaia, guziok senide, guziok berdinak, guziok famelia bateko. Hain zuzen ere, guziok senide behar zuten gizarteak, haundikiak azken mailako gertatutakoak ziren eta fariseotarrek baztertutakoak: haurrak, alargunak, gaixoak, behartsuak, Jainkoren kutun eta maitteenak.

Kristo, zu zara gurutzean zauden Jainko hori. Zu, presoen Jainkoa, makildu eta zigortutakoen Jainkoa, burua galdutako zuden Jainkoa, heriotzara kondenatu ohi dituztenen Jainkoa, Urkamendian hil ohi dituztenena. Ez zara

ez intzertzu lurruntan gozoki agertzen zaren Jainkoa. Ez zara ez, mistika zoriontsuenean ezтики aingeru arteko Jainkoa; Jainko latza zaitugu, zauriz, txistuz eta odolez osatutako gizon Jainkoa.

Salatu zenituen garai hartako haundikiak; gizarte bizitzari aldaketa izugarri bar eman nahi izan zenion; Jainko ofizialaren ordez herriko premiei begira egongo zen Jainkoa oihukatu zenuen, iraultzaile biziegia zinen eroso bizi zen jende fariseotar eta apaizentzat eta bizia gurutzean kendu zizuten.

Nor da gure Jaungoikoa? Fariseotarren Jainko Ofiziala, ez ote askotan gure gandik guztiz baztertu dugun Jaungoikoa. Zu, Kristo, ez ote zaitugu Fariseotarren gezurrezko jainko bihurtu? Andaluziako Herrialdeetan kalera aterako zaituzte. Zertarako ordea? Zure izenean salatu ahal dezaten bertako zuzengabekeria? Bizi ezina duen Herriaren alde, lurraren zatiketa egin behar dela adierazteko?

Ez, Jauna, ez. Musika hotsaren zaratara artean, moztutako jaintzitako jende talde haundiak kalez kale erabiliko zaituzte. Ibiltza-prozesio horretan han izango dira herri Agintariekin nahasian,

apaizak. Triunfalismo zoragarri batean, ikusi ahal izango dituzu kaleko miseriak, zuzengaberiak erakundeak, bakar batzuen aberastasuna, milaka behartsuen bizi ezina, hainbat eta hainbat jenderen lan eza, bizitza murrerria. Ixil-ixilik ordea igaroko zaituzte. Zu ez zara kaleko Jainkoa, zu ez zara preso dauden Jainkoa, zu ez zara lurreko injustiziak kentzeko Jainkoa. Berritoki Elizan sartuko zaituzte. Eliza bakarra da zure leku; hantzen zaude pake-pakean, Kristauek goramenak eta, intzertzu lurruna josotzen. Datorren urtean berriro kalera aterako zaituzte haize preskoa hartu ahal dezazun.

Ene Jesus, Fariseotarren Jainko bihurtu ote zaitugu kristauok? Jaungoiko Ofiziala gure Jesus? Zuk lurreko bizitzan ez zenuen loturirik nahi izan herri agintariekin. Azaria deitu zenion Herodes Erregeari, Pilatos lehen aldiz, gurutzeko heriotza erabaki zenuen, ikusi zenuen. Herri xehearren Jainko eta Agintarien Jainko ez zeterren bat nunbait. Haien adiskide izaten ahalegindu bazina, ez zinduzten gurutzera eramango. Hortan arlotan xamar jokatu zenuen.

Euskal Herriko apaizek, Herriaren erdian eta bere eskabide eta askatasuna erlde jokoa egin gnuelako, erasotuak, persegituak, herbesterratuak, eta kartzelatuak etengabe izan ginen; guk ez baigenuen gure Jainkotzat Jainko

Ofiziala aitortu nahi.

Anai arteko gerla madarikatu garaian eta ondoren, hogeita hamar urtez edo, ezkontz zatar batean elkartutik zeudela zirudien Eliza eta Estatua España izeneko lurretan; Zu, Jesus, Jainko Ofiziala zinen. Eliztarrek pake gozoan bizi izan ziren zu sakristi barnean, kaleratu gabe arkitu zinen garai luze haretan.

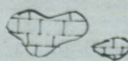
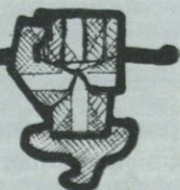
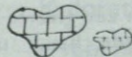
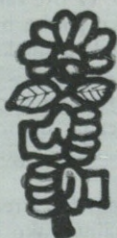
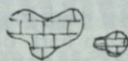
Egun batez, Batikanoko batzar Nagusiaren ondoren, Espiniaren Estadupoko herrietan Gotzai eta apaiz asko lo zorrotik esnatzen hasi ziren. Ez zinduten nahi horren Jainko Ofizial, kalea atera zinduten, giza eskubideak aitortzera, diktaduraren gogorkeri eta zuzengabekeriak salatzerara... Eta agur Elizaren pake gozoa... Espaniako Estaduaren lurralde guzietan Eliza erasotua eta persegitua izaten hasi zen... Apaizen homiliak sekulako diru zigormultak jasotzen zituzten... Iriki ziren Euskal Herriatik kanpora bizi ziren apaizentzat ere ezpetxeetako atak.

Herriaren alde gurutzean hiltzen ikuten zaitudan Jesus, Herriaren alde bere bizia emateko prest jarri ezazu zure Eliza

hormasprayko

UDABERRIAA
DATORRENEAN

OLARAGAKO

Martxoaren 12an hildako ikaslearen elizkizuna

Azken egun hauetan berebiziko zalapartak atera dituzte italiarrek, beren izaeraren agerpen egokia izan delarik, zeren italiar bat dagoen tokian zalaparta mugimendua eta hitz jario izaten baita edonon.

Oraingo hontan ikasleei tokatu zaie zarata pixka bat ateratzea. Arrazoiak ez ziren gutxiagorako.

Orain goazen funtsezko arrazoiak aurkitzera. Italian ikasketak amaitzen dituen ikasle asko da eta Mendebaleko beste estatu askotan gertatzen den bezala, gero lanik gabe dira beren ikasketetan ikasi dutena praktikan ezartzeko. Gainera, azken urte hauetan, ikasleen multzoa asko handitu da, egun milioi eta berrehun mila ikasle daudelarik. Frantzia baino berrehun mila gehiago—. Beste aldetik, 550 mila lizentziatu lanik gabe aurkitzen dira, Ikasle hauek subproletargoaren barruan geratuaz.

Beste aldetik, ikasle hauek, gehienak, dendariekazari, enplegatu eta beste herriko klaseen semeak dira, "entxuferik" izango ez dutenak lantegietan sartzeko. Adibidez, lana topatzen dutenean karterotzan, liburutegitan eta holaiko beste zenbait lanetan aurkitzen dute lanpostua, ikasle hauen potentzia kultural guztia aihuldua geratzen delarik. Zalantzarik gabe Marcusen marjinauak dira.

Ikusirik Italiako autoritateen aldetik urtetik urtera arazoa txartzten ari dela — Mendebaleko estatu guztietan arazo hauek ere handitzen ari dira— azken Ur-

tarrilean Unibertsitatean sartzeko selektibitatea handitzea erabaki zuten. Horatik aparte neo-fasismoa ere handituz joan da urte hauetan Unibertsitatean bereriki. Beraz, arazo guzti hauei erantzun egokia emateko asmoz sortu da ikasleen mugimendu hau.

Nahiz autoritateek neurri horiek hartu, arazoak konpontzeko berandu izan da, zeren eta Unibertsitatearen funtzioa aspaldidanik aldatua baitago. Lehen Unibertsitatea, "Kultura banatzeko" tokia zen, egun "marjinatu berriak sortzeko". Sistema kapitalistak ezin dio Unibertsitateari erantzun egoki bat eman. Sistema kapitalistaren posibilitateak, nahiko lanpostu sortzeko, lizentziatu berrientzat, ez dira aski. Beraz, lanpostu berriak hazteko ziztua lizentziatuak haztekoa baino askoz ere ttipiagoa da, maila hontako langabezia ugaltzen delarik. Berriz ere, produkzioko indarrak kapitalist produkzioko harreman estuekin topatzen dira, arazo honen soluziobidea gizarte razional batean aurkitu beharrez, sozialismoan alegia.

Ikasleek, behin beren haserrearen aurka atereaz, sistema kapitalistaren aurka azaldu dira, baina beren lehen etsaia PCI dela diote, langileria ordezkaritza printzipalena delakoz. Zergatik haserre hau PCIren aurka? Ikasleek diotenez, PCIk eta sindikatoek, lan orduak gehitzea onartu dute. Gero, ikasle hauek lana aurkitzeko posibilitate gutxiago edukitzen dute. Hori erakunde hauek egiteko logikoa da. Ikasle hauentzat PCI, klase pribilijiatu batzuen ordezkaritza da: langile, dendariekazari eta zenbait burjesena, eta berak klase hauek baino zapalduagoak konsideratzen dira. "Metropoliako indioak gara" diote ikasle hauek.

PCI defendatu egiten da esanez, indar batzuk —ikasleen mugimendua kondenatuz biolentzia darabilkitelako—, Txileko egoerara eramatea nahi dutela

Italia, "putx" bat probokatu nahian, berak oraindik gobernuan egon gabe. Beraz, ikasle mugimendu hau faszistak eragina da PCIkoentzat.

Zenbait pentsalarik Parisko Maiztarekin konparatzea nahi izan dute, baina Parisen gizarte berri baten bilako gatazka izan zen eta Italiakoa bizi ala hilko arazo larria.

Egoera erabat gogortzen ari da, baina ikasleak ez dira beldurtzen, baizik ausartagoak bihurtzen ari dira. Azken egunetako kaletako guduak, ezkertiar bat bederatzi urterako giltzaperatua izan zelako hasi ziren. Ikasle hau Greziako eskuindar ikasle baten hiltzailatzat salatu izan zen, frogarik gabe eta juezaren "konbentzimendu moralarekin" bakarrik. Gero, beste ikasle bat Bolognan erahila izan zen martxa batean.

Handik egun batzuetara, Martxoaren 23rako Erroman huelga orokorra antolatu zuten sindikatoek, zortzi ordurako. Ikasleek, sindikatoekin negoziatu ondoan, beren kontura egiteko erabaki zuten beste manifestazio bat, hauek bortxa kondenatzeko ez bait zeuden prest sindikatoek nahi zuten bezala.

Manifestazio eta greba honen helburua: inbersioak gehitzeko eta langabezia gutxitzeko eskatzen zen. Bi manifestazioak paketsuak izan ziren nahiz egun hortan bi polizia hilak izan: bat autobus batean sartu zenean sospetxoso bat harapatzeko asmoz hila izan zen tiroz eta bestea, sospetxoso honen atzetik zihola poliziak hil zuen harekin konfunditu zuelako.

Orain beldurra dago Italiako Hegaldera zabalduko ote den burruka hau et lehengo problema gainetik ikasleen arazo hau erantsiko ote zaien daude gobernariek, posibilitate handiak baitaude hiriko gerrila Italiako mapan zehar zabaltzeko.

B. BAKAIKOA

soraluce

ERREMINTA — MAKINA KOOPERATIBA

APARTADO— 37 TELF. 761440- 41 - 42 - 43

L.A.I.A. EZ HAUTESKUNDEEN AURREAN

Estatu burgesiaren Gobernuak proposatzen dituen Hauteskundearen aurrean gure erantzuna eta alternatiba, abertzale eta iraultzaile erakunde politiko bat garenez gero, EZEZKO OROKOR bat besterik ez daiteke izan gure urtetan. Senadoreak eta diputadoak parlamentorako aukeratuko dituzten hauteskundearen aurrean gure jokaera eta hautabidea garbia izanen da, gaurtik: EZ, EZ HAUTESKUNDEEI. BOIKOT OROKORRA.

Lehenik, hauteskundeak, azkeneko hilabete hauetan Gobernuak proposatutako "reforma politica" eta "nacional" referendumen ondorio eta behar bat besterik ez dira. Hau dela eta, burjes klase osoak Espainiko Estatu nazio eta herri guztien langileari eta herri langileari ostikadarik nagusienetakoa emanen die hauteskundearen bitartez bere klase eta nazio zapalketari iraun erazteko eta molde "operatibo" eta "demokratikoago" batez: burjes politikaren erakunde eta instituziorik bereziena eta premiazkoena, parlamentoa eta honen ondorio guztiak, alegia.

Frankismoaren gairidizetarik burjes demokraziaren burgesiaren diktadura estalia- eraikitzea doan prozesuan, klase dominatzaileak oposizioari bere "protestarako" indar eskasa kendu egin dio. Prozesu hau Franko hil baino lehenago hasi zen eta bere aldirik garrantzitsuenak ez definitiboa halere, ari da iristen.

Eta burjes klase osoari hauteskundeak interesatzen zaizkiola diogunean, nazio burgesiari ari gara batez ere, hau da, euskal burgesiari. Oligarkiari politiko boterearen zati batzuek emateko prest dago demokratiko burjes prozesoa osatzeko lehen bait lehen. Eta garbi dago euskal burgesia prest dago hauteskundearen bitartez boterearen zati horik jasotzeko.

Hauteskundeak "oposizioko indarrak" deritzen klandikazioa suposatzen dute, klase esplotazio nazionala-

ren era berri honen aurrean. Botoen bitartez kapitalismoaren aurpegi berri legezatzeko era da; alderdi erreformistaren parte hartzearen bidez, klase guztiak gizartearen politik "zuzendaritzaren" sistematan "parte hartzea" posibilitatzen duten lege burjes "neutralen" leigaizatzea da.

Azken finean, hauteskundeak burgesiaren nazionala, estatuala, eta nazioarteko ere bait garaipen bat gehiago eta Langile Mugimenduen Independentziaren aldeko borroka "regimen autonomiko" edo "estatuto de autonomia" latz batetare bihurtuko da nazional burgesiaren probetxuan bakarrik, eta era hortan klase eta nazional independentziaren aldeko borroka baztertuz eta zapalduz.

"Abangoardiakoak" deitu erakundeak duten inkapazitatearen beste groga bat hauteskundearen aurrean postura hartzeko orduan izan dituzten zalantzetan ikusi da. K.A.S.eko Alternatibaren alde dauden indar guztiak (EHAS, EIA, LAIA-BAI, LAB eta ETA p.m.) eta era berean Euskal Herriko batzarrean daudenak ere (EHAS, EIA, LAIA-BAI, LAB, ORT, MCE, PTE, PCU, FS, eta CC, LCR, OICE obserbatore bezala) prest daude erabat hauteskundeetara joateko, nahiz eta zenbait kondizio jarri. Oraindik erreformismo garbienena erori ez direnez gero, baina nola dagoeneko ez diren erakunde iraultzaile benetakoak, txapela batekin bi buru estali nahiaz ari dira. Burgesiari jartzen dituen baldintzen arabera parte hartzen dute. Eta hemen dago beraien errorea. Ez dira ohartzen botoa edozer gauzari ematen zaiola ere, burjes demokraziaren betirako finkatzeari ematen zaiola, botoa. Ez dira ohartzen bada, burjes parlamentarismoaren nolabaiteko kapazitate bat onartzen bada, burjes parlamentarismoaren nolabaiteko kapazitate bat onartzen bada, burjes parlamentarismoaren nolabaiteko kapazitate bat onartzen dela eta ez dela iraultzaile

kontzientziaren aldeko politikarik egiten. Ez dira ohartzen partizipaziorako legeak kapitalismoaren dominazioa azaltzeko bestetarako ez direla hauteskundeak.

Bestalde, hauteskundeak suposatzen dutena zera da burgesiari berak inposatutako organizatibo moldeak ezartzea, eta kasu honetan, herriak "lejitimoki" refrendatuko baitu. Eta honek dakarrena, faxismo kapitalismoa eta inperialismoaren aurkako borrokan euskal langileak eta euskal herri langileak eraman dituzten borroka autonomoak eta praktika organizatiboak sakabanatzen eta deuseztatzen saiatzea: langile eta herri autoerakundeketa Batzarrean oinarriturik, alegia.

Hauteskundeetara joateak esan nahi du, nahi eta nahi ez, Gobernuak inposatzen dituen organizatibo eta instituzional moldeak onartzea. Eta honen ondorioa garbi ikusten da: benetako langile eta herri kontrabotereak sakabanatzea, batzarreak deuseztatzea, eta sindikal zentralak onartzea herri eta hauz batzarreak pikotara eramatea, eta udaletxe "demokratikoak" on hartzea, eta abar, eta abar. Hauteskundeak onartzean, hautatuko duguna ez da izan gizon edo emakume jator batzuek, oligarkiko eta burjes instituzio berezi batzuek baizik.

Politikoki goraka doan klase batek inposaturiko jokoan parte hartzea, klase borrokarako bitartekoak eutsi eta gehitzearen aldeko borrokarari uko egitea da. Une honetan, hauteskundeetan parte hartzea burgesiaren egoerari indar ematea besterik ez da, berak jarritako kondiziotan ez bait da posible berari gogor egitea.

Abangoardiako erakunde baten, erakunde komunista abertzale baten zeregina ezarritako baldintza eta mugak onartzea daramaten joku txar eta tranpa guztiak gupidarik gabe salatzea da. Horregatik, ez daiteke politika posibilistarekin, inposatutako baldintzak e.a. aztertzeke politikarekin jarrai. Pre-

miazkoa dena zera da, "demokratiko" demagogiaren atzean gordetzen den burjes joku guztia salatzea.

Horregatik eta hirugarrenik, zentzugabea da hauteskundeetan parte hartzeari baldintzak jarri nahi izatea. Eskubiko aldean dauden indarrak aparte utzirik, PNV, DVC, PSOE, ...ESB, ESEI,..., azter dezagun ezker aldean nolabait dauden indarren jokalaria eta hautabidea hauteskunderen aurrean. Haien ustez burjes mota eta erakunde guztiak parte hartzera prest daudenez gero, ezkertiarrek parte hartu beharko lukete zenbait baldintza Gobernuak onartzen badu: amnistia orokorra, demokratiko askatasunak, alderdi eta politiko eta langile erakundeak legalizatzea.

Ikusiko dugunez nahiko ambigua eta partzialak dira baldintza hauek. Eta horregatik, ziur aski, -azken hitza Gobernuak baitu-, baldintza hauek beteak izanen dira ambiguitate eta partzialtasun hortan.

Amnistia orokorrari dagokionez esan beharra dago orokortasun hori ez dela batere konkretatzen. Preso politiko eta laboral guztiak kaleratzea oso ondo dago -nola ez!- baina garantiak ere esijitu beharra dago inor gehiago berriro ez sartzeko burjes espetxeetan politiko edo laboral borroka bat aurrera eramateagatik. Era honetan, kanpora bidaliak izanen direnak heuren herrietara itzuli behar dira. Zentzu honetan Gobernuak gaur egun dituen legeak nahiko aldatu behar direla uste dugu guk.

Baina, amnistiaren orokortasuna gehiago konkretatu behar da: faxistak ez dien preso komun guztien kaleratzea, emakume izatearen ondorioetatik dauden emakume guztiak kaleratzea ere, homosexualak, reformatorioetan dauden guztiak, kalabozoetan eta kuarteleetan edo "objeto de conciencia" diren guztien kaleratzea, eta zerrenda luze bat eman beharko zen.

Askatasun demokratikoei dagokienaz, azpimarratu nahi duguna zera da, adierazteko, hitzegiteko, biltzeko, manifestatzeko eta abarretako eskubidea eskatzen denean, edo hobeki esanda, eskatzen den bitartean, ez da batere eskatzen behar diren askatasunak Euskal Langile eta Herri Autogobernu bat erakitzeko eta ezartzeko, herri eta langile Batzarraren legalizazioa berari rekonozituz erakunderik nagusiena bezala, zentral sindikalek herri langileak representzeko eta negoziatzeko duten asmoaren aurrean, pakto ekonomiko eta soziala ezarrituz eta osatuz gobernuarekin eta nagusien sindikatoekin eta "herritar" burjes erakundeekin, udaletxe "demokratikoei", alegia.

Politiko eta langile erakunde eta alderdi guztien legalizazioari dagokionez, esan beharra dago burjes Gobernuak burjesiari eta erreformismoari minik emanen ez dioten alderdiak eta sindikal

zentralak legalizatuko dituela, benetako iraultzaile eta abertzale diren erakundeak reprimituz "fuerzas del orden público" edo ta "fuerzas del orden democrático" delakoen bitartez noski. Hau da burjes demokraziaren ezartzearen aurka, edo hauteskunde "libreak eta demokratikoak" direlakoan aurka, edo pakto sozialaren aurka borrokatuko diren alderdi eta langile erakundeak, hauek ez dira behinere legalizatuak izango "demokratiko prozesuaren aurka dihoazelako".

Zentzu honetan harritzekoa da indar errepresibo guztien deuseztatzea ez jartzea baldintza bezala hauteskundeetara joateko. Garbi dago aukeratu izan diren baldintzak, beren anbiguitate eta partzialtasuna ikusiz, Gobernuak nola-

bait emateko prest dagoenak dira. Ongi dakigu benetako amnistia orokorra, benetako askatasun demokratikok, benetako alderdi eta erakunde politikoaren legalizazioa, benetako indar errepresiboen deuseztatzea esatea "utopia" dela oligarkiaren Gobernuari, eta horregatik hasieran esan dugu hauteskundeetan parte hartzeari baldintzak jarri nahi izatea zentzugabea dela. Era honetan Gobernuari amnistia eta eskubideak eskatzea bestela ez dela parte hartuko hauteskundeetan esatea umekeriazko politika da. Horren azpian historiarikeko despiste argi eta triste bat datza.

Ez du inork ukatzen amnistiaren eta eskubideen beharra, baina arazoa zera da, alternatiba "eskezk" horri eustiaz abantaila guztiak ematen dizkio Gobernari, klase dominantzailerari; honek indar erlazioa neurtu egingo du eta ateratzen denaren arabera emanen ditu edo ez aurreko eskabide hoiek. Baina, nolahi ere berak iniziatiba izana, "abangoardiako" alderdiek hori uzten

bait diote. Hauek oraintxetik hauteskundeetarako maniobra guztiak salatu ordez, amnistia eta demokratiko eskubideak ematen badituzte ere hauteskunde burjesak izango direla esan ordez, kapitalista sisteman edonolako hauteskunde-rik ez daitekeela libreza izan agertu ordez, langileariari eta herrairi eskabide hoiek emanez gero, hauteskundeetan parte har daitekeela adierazten diote.

Orduan, amnistia eta eskubideak emanez gero, zer politika erabiliko dute erakunde hoiek? Hauteskundeak libreak izango ote dira iadanik? Eta izango ez badira, zergatik ez dute lehen momentutik salatu? Eta izango badira, burjesiaren zapalketa deuseztaturik gelditzen ahal da? Galdera hauei hauteskundeetan parte hartzeko kondizioak jartzeko umekeriazko politika hori daramaten erakundeek erantzun behar. Beren produktuen salneurriak langileariaren eta herriaren botoak regateatzen ari diren merkatariek direla dirudite...

Hauteskundeak benetan libreak izanen dira, langile eta herri langile botearen organoak eraikitzeke eta aukeratzeko zuzendurik izanen direnean, demokrazia zuzenena oinarriturik.

Garbi gera bedi guk ez dugula esaten amnistia eta demokratiko eskubideak merkantziak direnik, aitzitik, hori ez direlako, ez gaude prest hoiek hipotekatu eta saltzeko, kapitalismoari indar emanen dioten hauteskundeetan parte hartzearen ordainetan.

Burjes politikaren nagusitasunaren aurrean, klase zapalduen iraultzaile independentziaren oinarriak garbi jartzea, burjes tranpak salatzea, klase dominantzailerak irabazten duen momentuan Herriarekin egotea, Herria inoiz ez abandonatzea eta bere azken interesak inoiz ez jeistea da alternatiba. Korrontearen aurka ibiltzen ikasi behar dugu, Euskal Langile Iraultzaren oinarri argi eta garbi izanaz. Gaur erreformismoaren eta paktismoaren kanpainetan erortzen bagara, bihar ez gara prest egonen gatazka iraultzilearen lanak aurrera ateratzeko. Alderdi asko beren independentzia hipotekatzetik hasi dira.

L.A.I.A.-EZ.en HAUTABIDEA
HEGO EUSKADIN; 1977-ko Martxoan.

E.I.A. KALERA

Euskal proletargoaren Alderdia izan nahi duen taldea kaleratzen da. Nahiz eta prentsaren aurrean orain azaldu ofizialki, hainbat jende zekien alderdi honen berri. Jendaurreko azalpena, Apirilaren 2an, Gallartako pelota lekuan emango duten lehenbiziko mitinaren bidez egingo da. Mitinak mitin, beraiegana joan zaie Zeruko Argia, zuzenean ezagutzearren beren asmo eta gogoak.

EIA, nahiz eta legalizapenik ez eduki oraindik, badu asmorik plaza gizonak ateratzeko. Hauk izango dira lehen mitinak emango dituztenak. Hauetako batzuekin egon da Zeruko Argia denbora luzez Alderdiari eta euskal politikari buruz hitzegiten. Dirudenez, Joseba Knörr, Patxi Bikert, Iñaki Martinez, Goyo Lopez Irasuegi eta Pako Letamendia "Ortzi"- ditugu argira azalduko diren alderdi honen plaza gizonak. Hauetako batzuekin izan dugu, hain zuzen, elkar hizketa, Bilboko despatxo apain batean.

Oker batzuk zuzendu behar ditugu

Z.A. - Zein kontestotan agertzen da EIA?

EIA- Galderari erantzun baino lehenago, zenbait oker zuzendu behar ditugu. Aldizkari batzutan "talde harmatu baten adar politikoa" edo, "alderdi politikoa bihurtutako talde harmatua" dela esan da. Bai bata eta bai bestea, iritzi faltsuak dira.

Behin batean esan zuen ETA pmk, proletargoaren alderdia bultzatuko zuela. Ez zuen ordea, alderdi hori sortuko zuenik esan. Ezta organizatuko zuenik ere. Proletargoaren alderdiaren beharra ikusten zutelako da, "bultzatzeko" asmoa. Ez dugu, horregatik, edeologi mailan zein organizazio mailan harremanik, ETArekin adar biek.

- Nortzuek sortu dute ba, EIA?

ETA militarreko kide batzuk badira. Pmkoak ere bai. Bigarren sektorea, ezker abertzalearengandik dator. Hirugarrenez, eta gaur gaurkoz hemendik sorturiko jendea da gehiena, independente sektoretik.

- Euskal Herriko politik alderdien artean, zer leku betetzen du EIAk?

- Azken hamabost urteotan, ETAk egin duen inguruan sartzen da EIAren perspektiba. Aberri arazoa eta klase arazoa batzen dituen, alegia. ETA izan da, era honetan, ezker abertzalearen mugapena, talde harmatua denez ordea, ezin du dena hartu. Horrela, berak zabalduko bidea hartzen dugu independentziaren eta proletargoaren aldeko Alderdia eraikitzeko.

KAS, talde "herrikoia" da. EIAk "proletargoaren" Alderdia izan nahi du.

- Beste alderdi abertzale batzuek ere hortan omen daude.

- Lehen esan den bezala, ETAk independentista eta sozialista basea jarri du baina, ez du bereziki, proletarioaz hitz egin. Bere politika, "herrikoia" ("populista") joeran oinarritu du, eta hori da, hain zuzen, KASEk beregan hartu duena. Horregatik, talde "herrikoia" da. Gure bidea aurrerago doa, zeren eta, ETAk hasi zuen prozesu hau azkeneko muturreko, "bloke operatibo" bat besterik ez da. Eginkizun konkretuen aurrean du bere funtzioa.

- LAIAk ere, ez du proletargoaren alderdia egin nahi?

- Prozesua heldu gabe zegoen eta, LAIAri, "axfisio organizativa" gisako zerbaitek gertatu zaio. Sortu zenean, masa erakundeak eragin gutxiokoak eta desbarroitu gabeak ziren. Dena dela, LAIABAIekin elkartzeko bidetan gaudu. Hori dugu gogoan behintzat.

EHASen berriz, era guztietako jendea dago; gurekin nahiko ados daudenetik sozialdemokraziaraino. Bloke populista da. Orain, Sozialist Konberjentziak ari da lanean. Guk Alderdiari homogeneitatea eman nahi diogu, populista izate hori gaindituz.

- Eta indarrak neurtzen hasita, ESEI non ipintzen duzue?

- Langileen azken helburuei eusten diona bada ezkerre, ESEI erdi-ekzerean dago.

- Nola ikusten du EIAk EEH (Euskal Erakunde Herritarra)ren sorrera?

- Euskadi, klase borroka eramaten leku berezia, baina ez hori bakarrik. Horretarako egokiena. Badira estatista alderdi batzuek, euskal iraultza prozesoa moztzen dutenak. Hala ere, nazional arazoa ontzat hartzeak nahikoa

Mugikorrena eta eraginkorrena ezker abertzalea da, dudarik gabe.

E.E.H. ez da elekkzioetarako aliantza bat

Euskal Erakunde Herritarra, borrokarako organizazioa da. Borrokarako konpromisoa. Ez da elekkzioetarako egin den aliantza. Ez gara horretarako batu; gainera, KASentzat da mesedegarrina, Erakunde hori. Irabazle irteer da.

- Sozialista Alderdia zarete ala?

- Ez: Gure alderdia "zentralista" eta "demokratikoa" da. Banguardista alderdia bezala, Lenin-i jarraitzen gaitzaizkio, nahiz eta nazional arazoak egin berdin. Orain, gu ez gara Sozialist konberjentzian gelditzen, zeren eta, langile klasearen helburuei begiratu bai diegu. Helburu horien homogeneizazio prozesoren atzetik gabilta. Prozesoa hiru kate baditu, lehena ETA da. KAS gero. EIAk izan behar du hirugarrena. Homogeneizazio hori lortuko duena eta proletargoaren alderdia bilakatuko dena.

Sindikalk mailan, LABen joera bultzatzen dugu

- Zuen sindikal politikaz, zer?

- Ez da alderdien lana hori, masa erakundeena baino. Alderdietako militanteek iharduten badute, orduan eta hobe, dinamika aberatsagoa ezartzen bai die. Gure postura garbia da, era honetan. LABen joerari bultzatzen diogu. Zergatik? Ba, hiru arazoiz bereziki: 1.- Euskadin dituelako bere mugak. 2.- Sindikato Unitarioa delako eta 3.- Ez duelako Patroleanarekin negoziatzen. Asanbladak dira jaun eta jabe. Dena dela, guk LABen joera onartzeak ez du, "correa de transmisión"tzat hartzen dugunik, esan nahi.

- Elekkzioetako gaia hartzen badugu...

- Bueno...ba, KASEk hartu duen postura geurea egiten dugu. Bi baldintza ipintzen ditugu horretarako: Am

nistia osoa eta demokratiko libertateak; hots, independista eta sozialista joerakoak askatasuna eduki dezaten mintzatzeko eta, era berean, alderdi guztiak.

Elekzioen aurrean atekak ixten bada, Gobernuak izango du erresponsabilitate osoa, legetik kanpo ezer gertatzen bada. Amenaza bezala hartu daiteke hau, baina egia da.

KASEk, bloke operatibo bezala, jarraitu egin behar du, baldin eta bakoitzaren posturak garbitu arte

- Jende asko zarete? Non zaudete? Zer lan duzue gaurkoz?

- Orain arte, ez dugu afiliaturik eduki. Militanteak bakarrik. Hala ere, ez gara minoritarioak, Euskal Herri osoan afinkaturik gaude eta. Ikus bestela, Itxasoko hilketak zirela eta, zer aukera izan dugun geure indarra erakusteko. Beste galderari erantzunez, berriz, oraintxe hasi behar dugu mitinak ematen. Lehena, Apirilaren 2an, Gallartako fontoian emango dugu. Legez gabe gaude baina, aurpegia eman beharra dugu nahi ta nahi ez.

Langilegoa geureganatzeko esperantza izugarria dugu. Gogor sinesten dugu.

- Asken galdera bukatzeko, nahikoa hitzegin dugu eta "Zu zer zara" galdera egin ezker, jende askok haxe erantzuten du: "ni?, KASEkoa". Erantzun hau zer da?

- Herriak duen jarrera da hori. Oso jenerala da erantzun hori, eta bere arazoia badu. Horregatik, herriaren gan bizirik daude nazional eta klase arazoa, ETAK bota eta kasek bereganatu duena. Eta jendeak dio KAS zer? Bat eginik jarraituko du ala zer gertatuko da? Ba bueno, momentu hotan, KASEk, bloke operatibo bezala, jarraitu egin behar du, baldin eta bakoitzaren posturak garbitu arte.

- Ezer gelditu ote da?

- Beste batean esateko, noski. Oraingoaz bale.

- Beste bat arte orduan.

- Bai, nahi duan arte! eta esan duzun guztia ipini eh!

J. L.

L.A.B. EN

ALTERNATIBA

LABek bere alternatiba sindikala aurkeztu berri du kazetaurreko batetan. Langile erakunde horren aldetik Juan Jose Zubimendi, Txutxi Korres -Bilboko "General Eléctrica"ko langilea-, M. Auzmendi -Lazkao-ko "Fundiciones Etxeberria"ko despeditua-, Juan Jose Ruiz de Aretxabaleta -B.H.ko langilea-, Jabi Elorriaga -"Etxeberria Hnos,"ekoa- (bi hauek Gasteizko Batzorde Ordezkarietako kideak- eta beste bi nafar azaldu ziren.

Batasunaren beharra

Alternatiba sindikal hau zein giro eta egoeratan mamitu den jakiteko, egungo Euskal Langile Mugimenduaren analisia eskaini zigun LABek.

Langile Mugimendu honetan lehen ikusten den beharra BATASUNA dela diote. Faszismotik irtetea, batzarreen bitartez eta inguruan desarrolatzen ari zen batasuna puskatzen ari delako, agian inkonszienteki, eta demokrazian indarrak banatuta sartuz gero, eskubiaren influentzia langile botere organizazioen gain estabilizatu daitekeelako.

"Langile organizazioek protagonismoak, siglak, e.a. alde batera utzi eta lehenbailehen batasuna lortu behar dugu", Intersindikal batasuna ematen ari dela, eta positiboa dela dio LABek, baina hori ez dela benetako langile batasuna, horretarako bitarteko bat baizik, basean batasuna lortzeko mekanismoak jarri behar dituen.

Bestalde batasunaren prozesoa ez dela mekanikoa, langile mugimenduaren barnean debate bat eraman behar dela dio LABek; eta batasun estrukturalak ez direla inolaz ere alderdi baten interesak besterik defendatzen ez dituzten estruktura "unitarioak".

Benetako langile batasuneruntz izan diren esperientziarik garrantzitsuenetari-koak aipatu ziren: Gasteizkoa, gaur egun ere, zentral sidikal desberdinek sortzen duten "konfusionsmoaren" gairik Batzorde Ordezkarien bitartez eusten dena, Goiherri Beherakoa, aspaldi hasitako batzarre mugimendutik ordezkaritza komi-

xioak neurri batean estabilizatzen iritsi dena; Iruineako eraikuntzaren grebako esperientzia ere aipatu zen: batzarreetan ordezkariek aukeratuz egin zen organizazioa, gero alderdi batzuek neurri batean puskatu zuten arren, beren sindikato "unitarioak" eraiki nahiaz.

"Langile batasun honek bere marko geopolitikoa behar du eta hori Euskadi da", Dena dela, marko hori estatu mailara zabaltzeko behar du litzatekeela dio LABek, hemengo eta estatuko langileriaaren askatzea batera emango bait da. Baina estatu mailara hedatze hori elkar errespetatuz eta askatasun osoz egin behar dela uste du LABek, Euskadiren eskubideak, bere estatu propioa eraikitzekoa ere, onartua.

Hamaika puntutan

LABek eskaini duen alternatiba sindikal honek hamaika puntu ditu. Lehenengoak KLASA SINDIKALTOA eraiki behar dela dio: "Europar sindikalismoak goi mailatik patronalarekin negoziatzeko ahailekin egiten dituen bitartean, gure sindikalismoak bere punturik gogorrena

lantokietan ukango du", honela bi gauza iritsiko direla dio LABek, sindikato klasi-koen burokratizazioa oztopatu eta lantegi bakoitzean egiten diren eskakizunei lagundu; bestalde eskakizunok lanekoak baka-rrik ez dirala izango dio, "...klaserik eta nazional zapalkuntzarik gabeko gizartera abiatu beharko baitira".

Bigarren puntuan EUSKAL SINDIKALTOA proposatzen du LABek: "Euskadin beren lan indarra saltzen duten langi-

leengandik sortu behar du Sindikato honek, marko honetan Euskadiko langileek beren klase borroka egiten dutelako". Eta sindikato horren egitarauan izan behar duten nazional eskakizunen artean hauek aipatzen dira: euskalduntzearen eta Euskal Herri Unibertsitatearen aldeko borroko, "iraultzaile eta langile irultzaile militanten" aldeko mobilizazioak, e.a.

DEMOKRATIK SINDIKATOA da hirugarren puntuan proposatzen dena, hau da gehiengoak batzarreetan azaldutako gogoia izango dela errespetatua; bestalde ordezkariek basetik aukeratuak eta edozein unetan alda daitezkeenak izango dira.

Laugarren baldintza **SINDIKATO INDEPENDIENTEA** izatea da, estatu, alderdi eta politik interindar erakundeengandik, baina "...honek ez du esan nahi apolitizismoa onartu behar dugunik".

SINDIKATO BATERAKOIA, Euskadiko langileriari eta klase batasunare alde borrokatu beharra ikusten duten langile organizazioei irekia. Batasunerako biderik jatorrena basetik egiten dena dela diote, baina goi-mailan egindako akordioak ere ez dira gutxiesten. Gainera batasun organikoa lortzeko ekintzarako batasuna beharrezkotzat jotzen da.

Beste baldintza bat **ASANBLADAR MOGIMENDUAREN ALDEKO SINDIKATOA** izatea da; beraz, batzarreen eta bertan aukeratutako ordezkarien alde egotea da sindikato honen "helburu garantzitsuenetarikoa bat", gainera batzarreen arteko koordinaketari eraginez.

SINDIKATO INTERNAZIONALISTA: "Mugarik ez duen kapitalismoaren kontra langileriaren barnean sortutako laguntasun internazionalista da bere erantzuna". Aurrerago gehiago zehazten da puntu hau: "Espainiar Estatuko langileen batasunak, nazio guztietako batasunetik eta organizaziotik igaro behar du, independentzia eta berdintasuneko harremanak finkatuz".

PATRONALAREKIN NEGOIAZTEKO AHALMENIK EZ DUEN SINDIKATOA: "... patronalarekin harreman

netan jartzeko, lantegietan aukeratutako ordezkariez eta ez Sindikatoez baliatu behar dela uste dugu"; dena dela, batzarreak sindikatoak negoziatzea erabakiz gero, horrela egingo litzateke.

KIDEGINTZAKO SINDIKATOA, hau da, afiliatuak egingo dituen, hemen aipatu puntuak lortzeko indar erlazio hobe bat izatearren.

SINDIKAL PATRIMONIOA BERRIZ ESKURATZEA: "Sindikato honek, derrigorrezko zergez egindako bertikal sindikatoaren patrimonioa esijituko du.

"Patrimonio hori langile guztiei dagokienez gero, patrimonioaren administraketa asanbladetatik sortutako ordezkariei dagokie".

SINDIKATOAREN BEREZKO DEUSEZKETA: "Langileen asanbladetatik irteneko errepresentazio zuzenaren koordinaketa eta finkaketa sortuko denean, Sindikato hau, beraz, deuseztu egingo da, batasun helburuak kunplutuzak jotzen dituelako".

Hau da LABek aurkezten duen sindikal alternatiba. Euskadiko langileriari eta -bigarren mailan- hemen diharduten sindikato eta langile erakundeei eskaintzen die. LAKeri agertu dio iadanik, baina langile erakunde honek ez du oraindik definitu bere alternatiba.

Hemen proposatzen den sindikatoak, betiko sindikatoekiko bi desberdintasun nabarmen dituena azaldu zen: batzarrean mugimendua bultzatzen duela eta nagusi-goarekin negoziatzea ere batzarreen esku uzten dela. Gainera gauza bat hartu behar da kontutan: sindikal alternatiba hau atara arren, LAB ez dela sindikato bihurtzen, aitzitik, masa erakunde bezala

jarraitzen dela, eta proposatzen den sindikato horren barranean korriente bezala jarraituko litzatekeela.

zeruko
ARGIA

EUSKALDUNON ALDIZKARIA
lehengo
oraingo
eta
betiko
astekari euskalduna

**HERRIAK HERRIAREN TZAT
EGINA
EUSKAL TALDE GUZTIENTZAT
ZABALIK**

HARPIDETZA

Barruan.....	1.100 pta.
Korreo batasuneko herrietan	1.300 pta.
Atzerrietako beste herrietan	1.600 pta.
Airez	2.500 pta.
Salmenta (ale bakoitzeko)	35 pta.

Zeruko Argia
Okendo 22
DONOSTIA

Jaun-andreok: astekari hau astero nahi nukeela adierazi nahi dizuet orri honen bidez.

Izena.....	
Deitura.....	
Helbidea.....	
Herria.....	
Prob.....	
Adina.....	
Ogibidea.....	
C/C. Nom:.....	
Zenbakia.....	

★ ★ ★

Carlos Garaikoetxea

Lehen egunean, Batzarre Nagusira-ko mahaia izendatu zen alde zaurretik, eta mahaiburu Carlos Garaikoetxea hautatu. Ondotik, alderdi barruko antolamenduarekiko txostena eztabaidatu zen.

Larunbatean, kultur, giza-ekonomi eta politik txostenak azaldu eta aztertu ziren, eta gaueko 9etarako ia erabat buruturik geratu ziren Batzarrearen erabakiak.

Printzipioei buruzko komunikatuan aipatzen diren erabakiez gainera, Z. ARGIAK berekaxa jakin ahal izan duenez, EAJ-k euskararen batasuna nahi luke, eta zentzu honetan batzorde bati eskainiko dio harako estudioa, Euskaltzaindia batzorde horretako partaide izango delarik. Artean, rejio Buru-Batzarre bakoitzeko agiriak tokian tokiko euskalkian egingo bide dira, Euskadi-Buru-Batzarrearenak, aldiz, gipuzkeraz egingo direlarik. Hildo berean, Batzarre Nagusiak erregu egin zien bazkide guztiei, euskara ikas eta lan dezaten, publikoki hitzegin behar izaten duten karguei batipat.

Bestalde, Batzarre Nagusiaren barruan, Bizkaiko Tribunaleko Lehendakari zen Jesus Solaun jauna, Euskadiko Justizi Tribunal Gorengo lehendakari hautatua izan zen. Larunbateko batzarrean zehar zehar ere, Julio Jauregik Madrilgo gestioen berri eman zuen.

Igande goizean, berriz, Xabier Arza-luzek azken gertakariak buruzko EAJ-ren deskargu politikoa egin zuen, egungo egoera eta gainerako euskal taldeekiko harremanen berri eman zuen.

Azkenik, Bizkaiko Anton Ormazaren eskariari jaramon eginez, Batzarreak begi onez ikusi zuen Euskadiko hiributratat Iruinea izendatzea.

1895 - 1933 - 1977 EUSKO ALDERDI JELTZALEAREN Batzarre Nagusia

Martxoaren 25, 26 eta 27an, Eusko Alderdi Jeltzalearen gerra osteko lehen Batzarre Nagusia eratu da Iruinean.

Bataz beste, berrehunen bat pertsonak hartu du lanekiko ihardundaldietan parte. Herrialde bakoitzeko ordezkariak, lau rejioetako buru batzarreak, Lapurdi, Paris, Barzelona, Madril, Argentina, Colombia, Venezuela, Mexico eta USA-ko atzerri-batzordeak, eta gerra aurreko zenbait kargu eta euskal diputatu.

Iruxo batzuzunaz eta organizazioaz mintzo

Erabaki laburrak

Eusko Alderdi Jeltzalea bat dator Europako nazio zapalduen problematikarekin, eta beretzat hartzen du guztien askatasunaren oihua.

— Nagusi-adina 18 urtetik aurrera izan dadila proposatzen du, eta sozial zein militar zerbitzuen biregitura eskatu, bata zein bestea giza-zerbitzu baliagarriagoak bihurtzearen.

— EAJ-k betidanik izan du kontu handitan emakumea, eta ez du batere bereiztasunik egiten sexu arauerako eskubide eta betebeharrak ezartzean.

Halaber, Eusko Alderdi Jeltzaleak emakumearen desarroilapena muga edo murriz dezakeen edozelako jokabideak salatzen ditu.

— Orobat salatzen du errepresio indarraren bortizkeria, indar hoik bake zain-tzaile baino herri zapaltzaile gertatzen diren neurrian. Errepresio indar hauen erabateko kontrola behar beharrezko jotzen du, baldin hauteskundeetara gutieneko giro baketsu batez iritsi nahi bada.

Zentzu berean, EAJ-k derrigorrezko jotzen du amnistia orokorra eta atzerri-ratu guztien itzultera, giza eta politik bizimoduaren normaltasuna lortzeko, eta edozein mugimendu demokratikoren sinesgarritasunaren aurre-baldintza bezala.

7.000 IRUINEAN

Martxoaren 27an, egundoko giro pozgarri batez eta bere indar guztiak nolabait errepresentaturik, Eusko Alderdi Jeltzalea Iruñeko Anaitasuna polideportiboan bildu zen, zazpi mila inguru entzuleren aurrean.

Leizaola edo izan ezik, bertara bildu ziren Alderdiko bazkiderik berezienak; bai eta, beste zenbaiten artean, Jose Antonio Agirre eta Lizarrako alkate izan zen Fortunato Agirreren alarguntsak ere.

Mitina hasi baino ordu terdi lehenago jendea ate aurrean batu zen sartu nahirik, eta hiru ordu laurden lehenago jarleku guztiak okupaturik. Gazte jendeak aurrekaldean, lurrean, eseri behar izan zuen.

Aurrez aurre Sabino Arana, Jose Antonio Agirre eta Jesus M. Leizaolaren argazkiak. "Batasuna ta indarra", "Euskotarren Aberria Euzkadi da", "Euzkadiganako zintzotasunezko 81 urte", "Aberri askean gizon emakumeak burujabe" eta "Amnistia Orokorra" zioten txartel handiak buelta guztian zehar.

Bataz beste, adineko jendea zen nagusi, berrogei urte ingurukoa batipat, eta emakumea ugari. Polideprotivo barruan zein inguruko kaleetan euskaraz barra-barra entzun ahal zen. Guzti honen gaineratik, jai giro nabaria, txistu, kanta, oihu eta bestez. Mitinak hiru ordu iraun zuen, eta jendeak ez zuen une batetan ere etsi.

Lehena eta oraina

Hitzegiten lehena, Bizkaiko burukide den Ajuriagerra izan zen, lehengo eta oraingo Eusko Alderdiaren lokarri bezala. Ajuriagerrak, Alderdiak duela 82 edo 40 urte bezain gazte izaten jarraitzen duela esan zuen, beti-betiko izpiritu, gogo eta borondate garbiak nabarmendu zituen, eta lehen eta oraingo partidua, partidu berbera dela azpimarratu.

Euskadiren alde hil, gartzelatu edo atzerriatuak izan direnak goratu zituen eta Leizaola, atzerrian dagoen Euskadi horren sinbolo bezala oihukatu.

Anaien goresmenak

Jean Etxeberri baxenafarrak mugatik bestaldeko anaien goresmenak ekarri zituen, "tipitto baina familikoak direla" gogoraraziz.

Denbora laburrean zein bide egin den esan zuen, askatasuna behar dugula lehen eta behingoz, ezker eta eskuineko nazio batasun batez, "gero denok elkar bildurik askatasunean gure saltsak ikusiko". Azkenik, "Mahai berean jarri artio lanari joka" esanez amaitu zuen.

Ondoren, Koldo Amezketak, ondorio nagusiez gainerako EAJ-ren zenbait erabakiren berri eman zuen, gazteria, emakumea, zapalkuntza eta amnistiarekiko jarrerak agertaraziz (ikus aparte).

Amnistia ez da negoziatzen

Amnistia ez dela negoziatzen badaki EAJ-k, eta ez du inoren kontseiluren beharrik, esan zuen hasteko Julio Jauregik.

"Ministro de Canje de presos" izenaz ezagutua izan den Irujo goraipatu ondoren, EAJ-k hildo beretik jarraitzen duela adierazi zuen. Alderdia ahal den guztia egiten ari dela, kristau eta abertzale zentzu batez soil-soilik. EAJ-k ez duela inoren eskertzarik nahi eta ezta presoeng inguruko mugimendua beretzat kapitalizatu ere. Herrigintzaz ari dela eta ez bestez. Baina ez direla Madriler azer negoziatzaera, ezer trukean ematera, joan.

Bere jarrera zehaztuz, Suarez-i eginkako eskariaren berri eman zuen, hots 1936ko uztailaren 18tik 1976ko azaroaren 15era arteko amnistia orokorra legeztatuko lukeen dekretora, baina frankista eta neofrankisten eragintzapean, ez omen da Suarez horrelakorik izenpetzaera ausartu.

Jauregiren ustetan, TOP-ekoak Burgosko Militar Tribunalak epaiturikoak baino errazago aterako omen dira. Indultoak aipatzen dituen 12 urteko beherapenez dagoeneko kalean egon behar zutenak ere oraindik barruan omen daude. Baldin jarrera hau aldatzen ez bada, EAJ-k judizioan sartuko du Burgosko Militar Tribunalak, dekretorearen araudia ez betetzegatik.

Gero eta euskaldunago

Joxe Azkarraga euskaldun berriak, euskal kulturaren problematika aipatu zuen, euskararekiko zapalkuntza salatuz batipat. Hainbat soluzio zailen gaineratik, euskararen egiazko legekidesuna nahi izanez gero "bihar bertan egin daitekeela adierazi zuen, eta honek ez diezaiokeela borondate oneko inori kalterik egin".

Ikastola eta euskal komunikabideak indartzea etorkinen erabateko integrazioa lortzeko proposatu zuen, zeren —berak esana— kazikeak, oligarkak, inkontroluak eta errepresio indarrak izan ezik, hemen ez baita inor sobera.

Zentzu berean, eta labur, Gerardo Bujandak Gipuzkoako agurra eskaini zuen, nafar guztiei gero eta nafarrago, euskaldunago eta abertzaleago izan daitezela oihukatuz.

Euskadik irabazi

Xabier Arzalluzek, prozedura aurre demokratiko baten atarian gutienik ehuneko 40 garbi badira, Euskadin ez duela Alianza Popular-ek eta ezta Centro Democrático-k ere irabaziko adierazi zuen, "Hemen Euskadik irabazi behar du" esanez.

Arzalluzen iritziz, Euskal Herriari eskaintzen zaio berriro "herri bezala zutik jartzeko aukera". Euskaldunek beren buruaren jabe izateko, behar dute marko politikoa bat lortu, eta republika nahiz monarkia izan, Espainiako Gobernuak jakin behar du ez dela bakerik egongo, burujabetasun hori geureganatu arte.

Gazteei hitzeginez, Alderdiak et diela ez diru abantailarik, ez osperik, et etorkizunik eskaintzen esan zien. Eta mahai nagusira begiratuz, Alderdiak alargunak eta atzerriatuak baino ez dituela es-

BATZARRE NAGUSIA: ONDORIOAK

Hiru egunotako ihardunaldien ondoren EAJ-k beren Printzipioen Agerpena prestatu du, oraindik erabat argitara eman ez den arren.

Hamar orrialdeko txosten luze samar bat da, hitzaurre baten ondotik, politik, giza-ekonomi, kultur eta barnegitura sailetan banatuz.

Euskadiren naziotasuna

Politikoki, EAJ-k Euskadiren naziotasuna eta Euskal Herriak bere nortasunaren arauera hazteko duen eskubidea aldarrikatzen du.

EAJ-k euskal gizartearen problematikak bere hazkuntzarako behar dituen erakundeez osaturiko politik egitura bat proposatzen du. Zentzu honetan, EAJ-k Euskal Autonomi Estatu baten alde saiatuko da, lehenik hego Euskal Herriako autonomi marko politiko bat lortu nahiz, eta hego eta ipar aldeen arteko kultur eta ekonomi harremanak indartuz, gero.

Europa mailan, gaur eguneko estatuen federakuntza bat ezik, herri libreez osaturiko izate zabalago bat aldarrikatzen du, komunitatearen beraren eragingarri diren neurrian.

Ekonomi erabakietan parte hartzea

Giza-ekonomi sailean, EAJ-k zuzentasunezko giza-rdena eta demokratik askatasuna elkargarriztat izango litzukeen gizarte berri bat proposatzen du.

Egiazko demokraziarako prozedura honetan, jabeago pribatuaren birazterketa eskatzen du, produkzio bideek gizartearen premiei erantzun jator bat eman ahal dizaieten.

Giza palnteamendu berri honen arauera, beharrezko litzateke jabeago pribatuaren posibilitateak gainezkatuko litzuketen enpresen sozialkuntza, bai eta publik zerbitzuena, eta politik zein ekonomi botere batez demokrazia arriskutan jarriko luketen enpresena ere.

Txiki eta erdi mailako enpresen garrantzia azpimarratzen du, bere barneko zenbait aldakuntza proposatuz, ekonomi erabakietan langileek parte hartzea kasu.

Euskara nazio hizkuntza

Kultur mailan, EAJ-k euskara Euskadiko hizkuntza dela dio, eta Euskal Herriko kultur gintzaren euskal kontrola eskatzen.

Heziketa sailean, EAJ-k heziketa libre, dohako, iraunkor eta deszentralizatua eskatzen du, euskal botereek jarririko legeen arauera. EAJ-k egiazko elebitasuna defendatzen du, eta gurasoek beren seme-alabentzat nahiago duten eskola aukeratzeko duten eskubidea, aldeztu aurretik adierazi.

Zentzu honetaz, Nazio Ikastola bat aldarrikatzen du, guztion integrabide bezala, eta giza-kultur-hizkuntz betekizunak gindituko dituen Euskal Unibertsitateak.

Guztion Alderdia

EAJ-k, euskal, demokratik, herri-tar, masa eta akonfesional alderdi bezala agerteratzen du bere burua.

Euskaldun guztiei zabaldua, Euskal Herrian integraturik eta honetaz identifikatzen diren guztiak euskalduntzat harturik.

kaintzen ahal azpimarratu. Hala ere, ezein belaunaldiak ez diu etsi behar Euskadin, Euskadi aske izan arte.

Batasuna

Historia apur bat eginez, Euskadi-Buru-Batzarreko buru den Carlos Garaikoetxeak euskal lurraldeen arteko batasun falta kronikoa gogorarazi zuen. Euskal Herria ez dela Euskadi diotenak berriro altxatu direla, eta euskal soluzio bakarra, behin eta berriz, batasuna dela.

Probinzionalismo, sasiforalismo eta señorismo guztien ginetik, euskal lurraldeen batasun premia birresan zuen, gure herri erakundeak lortu beharra, Ipar Euskal Herriarekiko soziologi lotura bat gutierrez eskatuz.

Suarez gobernuari hitzeginez, launtza zehatzik ematen ez den artean gutierrez ez dezala errepresioa eta zapalkuntza gehitu eskatu zuen, eta berehala har daitezkeen emerjentziako neurriak har ditzala lehen bailehen, unibertsitari distrito osotu bat kasu.

Ortzak erakutsi

Hiruzpalau esaldi argi eta zahartzaroak eman ohi duen xarmantasun berezko batez, Iruxok jendea aztoratu zuen bapatean. Jose Antonio Agirre goralduduz eta haren gorasarez txalokada estu bat eskatuz, Lizarrako semeak hitz bitan bereganatu zuen biltzarrea.

Amnistia-aren alde mintzatu zen, eta Aberri Egunerako lortzen ez bada, ortzak erakutsi beharko ditugula esan. Azkenik, hauteskundeak irabazteko EAJ-k duen konpromisoa gogorarazi zuen, Euskal Abenduaren Ereserkia kantatu-ala bukatuz.

EUSKO ALDERDI JELTZALEAREN koadroak

- Buru Batzarreak burujabe dira nor bere lurraldean. Iritzia azal dezakete nazio batzarrean.
- Ordezkariek dira nazio batzarretan hitza eta botoa duten bakarrak.
- Rejio Tribunalak, eta Justizi Tribunal Gorena, ez dira legegile, lege-zaintzaile baizik.

ARABAN

Buru Batzarreak

Jon Urresti
Joseba Azkarraga
Francisco Ormazabal
Jose M. Gerenabarrena
Xabier Agirre
Fernando Castresana
Antonio Pérez
M.A. Estabillio
Jesus M. Galarza
I.M. Ortiz Zarateko
Juan Laburu
Ignacio M. Egia

Nazio batzarreko ordezkariek

Jose Luis Beitia
Jesus Arregi
Patxi Aiestuy
Florencio Urruela
Jose Angel Laskibar
Luis M. Sanchez
Ignacio Ruiz
Ignacio Oregi
Francisco Garzia
J. Ganzedo
Victor Villanueva
Manuel Ibargutxi
Juan Mingez
Fernando Azilu

Rejio Tribunalak

Ignacio Oregi
J. Ganzedo
Luis M. Sanchez

BIZKAIA

Buru Batzarreak

Xabier Arzalluz
Iñigo Agirre
Sabin Zubiri
Juan Ajuriagerra
Iñaki Anasagasti
Anton Ormaza
Kepa Sodupe
Juan Jose Pujana
Sabin Intxaurreaga
Josu Bergara

Nazio batzarreko ordezkariek

J. Anza
Lurdes Munitxa
Koldo Zulaika
Iñaki Calzada
Manuel Pagola
Emilio Mardaras
Ramon Sota
Jose Elorriaga
Carlos Alonso
J.M. Mendizabal
J. M. Mendizabal
Bingen Zubiri
Federico Bergaretxe
J. M. Gardeazabal
Jose A. Elustondo
Juan Cruz Nieves

Rejio Tribunalak

Luis Arredondo
Jose Elorriaga
Eduardo Estrade

GIPUZKOA

Buru Batzarreak

Jesus M. Alkain
Tomas Aizpurua
Gerardo Bujanda
Jesus Esnal
Joseba Leizaola
Roman Sodupe
Eli Galdoz
M. Pilar Zubinas
Andoni Idoiaga

Nazio Batzarreko ordezkariek

Manu Oñatibia
Jose Luis Iriarte
Iñaki Lasa
Enrique Aierbe
Ramon Azurza
Jon Mimentza
Xabier Alkorta
Jose Luis Agirre
Iñaki Apalegi
Ramon Sarasua
Gurutz Jausoro
Julio Jauregi

Ander Gometza
Antonio Monforte
J.A. Zabala

Rejio Tribunalak

Xabier Epalza
Sixto Jiménez
Jesus M. Arrastia

NAFARROA

Buru Batzarreak

Carlos Claveria
Carlos Garaikoetxea
Xabier Amatria
Jose Luis Garzia
Koldo Amezketza
Andres Armendaoiz
Jazinto Goñi
Patxi Leiza
Jose Larrea
Jose M. Aguirre
Pedrotxo Mangado
Pello Irujo
Juan M. Feliu
Mari Sol Berraondo
Xabier Cunchillos

Nazio batzarreko ordezkariek

Pedro Berenger
Viviano Beroiz
Jose Berasategi
Jose Larrea
Julian Agirre
Arantza Amezaga
Xabier Epalza
Demetrio Salabarredi
Jose Estornes
Abel Lanz
Elias Agorreta
Ines Villanueva
Timoteo Plaza
Xabier Ortigosa

Rejio Tribunalak

Xabier Epalza
Sixto Jiménez
Jesus M. Arrastia

EUSKADI

Buru Batzarreak

Euskadi-Buru-Batzarrea herrialde bakoitzeko hiru burukidek osatzen dute.
Oraindik izendatzeka.

Nazio Batzarreko ordezkariek

Rejio bakoitzeko hamabostak.

Rejio Tribunalak

Jesus Solaun
(Justizi Tribunal Gorengo Lehendakari)

Ez Merkenak

Bai Onenak !

Janari bidez izaten dira ganadu on, indartsuak, Eta nora jo jakin bear du baserritar burutsuak, Berebiziko aragi pillak; gañera esne putzuak, Olek guztiak berekin ditu Fanderla'ko pentsuak.

FANDERIA

ERREENTERI

POLITIKOAK ZIRIKATZEN

GALDERAK

- 1) Eman diguten amnistia zer iruditzen zaizu.
- 2) Amnistia honekin, Espainiako estatua demokrata bilakatzen al da.
- 3) Lege elektorala demokrata al da.
- 4) Gobernuak bentaja duen hauteskunderik onar al daiteke.
- 5) Hauteskondeek nola izan beharko lukete.

MARIANO ZUFIA: 56 urte. 7 seme-alaba. Nafarroako kontseilari forala. Iruineko konzejal eta alkate-ordeko izandakoa. Carrero Blancoren hiletan ez joateagatik zigortua. Gartzetatik Karlista Alderdiko militantea. "Alferez Provisionala". Gaur eguneko EKAko idazkari orokorra eta komite federalaren partaidea. Orain dela urte bete banku bateko zuzendaritza uztera behartua izan zen.

1.- Erregearen gobernuak ematen dituen indulto hauetan beste urrats bat gehiago izan da amnistia deitu hori. Beraz ez da amnistia, amnistia ez bait da agintariak ematen duen grazia. Kontu zaharrak ahaztea eta adiskidetzeko gogoia eskatzen ditu amnistiak. Nor noiz gartzetatik atera behar den Gobernuak erabakitzen duen bitartean ez dago amnistiarik.

2.- Herriak agintzeko bidea egin beharko du Estatu demokratiko batek. Diktaduraren aldia amaitu eta aldi berri bat hasteko pausoa da amnistia. Nahitaezko baldintza da, beraz, Baina demokrazia egiazko izango baldin bada herriak agindu behar du. Herriak agindu dezan ez da biderik jarri oraindik.

3.- Hauteskundeetako legea ez dugu oraindik ezagutzen, ez bait da argitara eman. Komunikabideek esandakoez aparte eta Justiziaren Ministroak telebistan agertutakoaz kanpora ezer ez dakigu. Onar daitekeen legea dela dirudi. Akatsik ere badu. Eskualdeak eta nazioak ahaztea nabarmenetakoa bat. Euskal Herriak arazo berdinak ditu. Euskal probintzi batzuetako eta besteetako kandidatoek lokarrik beharko lukete elkarrean artean, noski. Hau hutsune handia da nerretzat.

Probintzi bakoitzari gutxienez hiru diputatu ematea ere akats nabarmena da. Bizilagun gehiago dituztenen kaltetan bait da. Ez da bizilagunen kopuruaren arabera zuzenki egiten.

Hauteskundeetarako ematen den tarte txikia ere oker handia da. 40 urte herria lozorroan eduki eta partidu politikoei eta hauteskundeetarako tratuentzat hiru aste besterik ez ematea oker handia da.

Okerrik nabarmenetak hoiek ditu.

4.- Hauteskundeak egiteko askatasun apur bat baldin bada, hoiek kontrolatzeko bide txukunik baldin bada eta parte hartu behar duten taldeek aukera berdina baldin badute parte hartzeko aldekoak gara. Programak ezagutzera emateko eta herriaren ordezkaritza izan daitezkeen gizonak agertzeko baliagarri gerta daiteke hauteskundearen kanpaina, bere akats guztiekin ere. Euskal herriaren arazoak eta eskubideak plazaratzeko eta zuzentzen hasteko bidea emango digu.

Espainiako Estatuari asko erasan diote bertako nazioek. Gobernuak erantzun bes-

te erremediorik ez du izango. Autonomiarren, estatutoaren eta Euskal Herriaren askatasunaren aldeko gizon suharrek hemengo egoera aipa eta gida dezakete aldi batean, garrantzitsua gerta daitekeen aldi batean.

Noiz egiten diren ere ikusi beharko da. Lehengoa deuseztatuko duen askatasuna beharko genuke aldi honetan. Demokraziako askafasun osoa eta egiazkoa beharko genuke: hauteskundeak jokoa jokatzeko prest diren partidu guztiak legeztatuz gutxienez eta partidu hoiek bi hilabetez, beren programak eta iritzia ezereen eragozpenik gabe agertzeko, kanpaina egiteko aukera izanaz.

JOSE LUIS ELKORO: 41 urte. Bergarako udaletxean sartu baino lehen, sekula politikari izan ez dena. Sozial aldetik herriko gauzak konpontzen saiatu den gizona - haurtzaindegia, zaharren biltokia, e.a...- Orain dela urte pare bat kontzejal hautatua, eta kontzejal zela aukeratu zuten alkate 1976. otsailean. "Alkate Mogimenduari" aintzindaria.

1.- Preso guztiak kaleratuak ikusten ditudanean hasiko naiz Amnistia sinesten.

2.- Ez. Erabaki honek ez du espainol estadia demokrata bihurtzen, baina espainol estadia demokrata izateko behar beharrezkoa da.

3.- Demokrata ez diren erakunde batzuetatik atera denez gera, sekula demokrata ez daiteke izan, nahiz eta demokrazia hildora joatea izan bere asmoa.

4.- Inolaz ere ezin ditzakegu onar lege honekin Gobernuak bere buruari ematen dizkion bentajak. Gainera hau Gobernuak esaten duenaren kontraria da.

5.- Ez naiz ausartzen esatea zein izango litzatekeen egungo kondizioetan Gobernu batek egindako hauteskundeetarako legerik hoberena. Baina, esan daiteke, lege bentajista bat dela eta, bera egiterakoan alderdi politikoekin batipat oposizioekin parte hartze handiago bat izan behar zela.

langoak) argiak direla benetan !

Gartzelan jarraitu behar duten preso hauei indultoa eman ala ez Gobernuaren eskuetan geratzen da. Orain arte Estatuaren buruzagiak bazuen honelako eskubiderik. Gobernuak eskubide hori bereganatzeakin ezer gutxi hobetzen da presoan egoera. Egoera nahasiago batez duen esperantzaz baliatu nahi du gobernuak honela. Jendeak sinets dezala gobernuaren ezertara behartzen ez duten promesa batzuetan, nahi du. Izan ere bakoitzari eman behar dion indultoa emateko ez du ezertan behartzen bere bururik gobernuak. Indultoa emateko biderik badela esanez libratzen du bere burua. (Honelako aipamenik egin aurretik ere bazen honelako aukerarik). Bai honelako aitormen solemneek diplomaziaz jokatzeko bidea ematen diote: halako ministroen telefonozko dieik, gobernadore "berriaren" irripartxo eta isil-kontuek asko jazten dute; eta oraingo ordenaren antzeko zerbait sor dezaketen pentsamoldeei atek zabaltzen zaizkie gainera. Asko sufritzen duen eta sinestera beharturik den jendearekin jokatzeko du gobernuak. Jendearihitz politex nahi dio sortu esperntza. Hauxe sartu dio buruan:

Gobernuak halakori eta holakori indultoa emanaz arituko da baldin eta herriak amnistia aldeko mobilizazioari uko egiten baldin badio. Herria borrokari lotzen baldin bazaio gobernuak bi giltzez itxiko ditu gartzeletako ateak.

Eta hau eperik,garantiarik eta konpromisorik gabe, noski dena gobernuaren esku utzi. Esku hutsik, duen harma bakararra kenduta utzi nahi da herria. Aita on baten itxurak egin nahi ditu gobernuak: txintxo eta esaneko-diren seme-alabei saria ematen die, gaiztoei eta bihurriei aldiz, ukatu egiten die. Amnistia aldeko mugimendua gertatzeko eta aldaketarik ez egiteko txantajetat erabiltzen dira presoak.

Uste baino haundiagoak izan dira Euskadin herriaren lanak azken aldi honetan. Gipuzkoan batez ere, herriak bere burua antzartzeko ahalmen izugarria agertu bait du. eta hemen dago koska. Herriak behar dituen askatasun guztiak eskura ditzakeela, erakusten du. Eskuin aldean diharduten guztiak beldurtu egin dira. Eskuineko jende honek — alkateek, nagusien sindikatoek, partideek, gizon ospetsuek eta abarrek — herriak aurrera daraman gurdia lorrean jartzen lagundu nahi diote gobernuari.

"... que sepa (el pueblo) distinguir entre quienes desean y trabajan sinceramente por la amnistia y entre aquellos que no la desean de hecho y la utilizan como medio de agitación con fines partidistas" zioen partidu batek egunkarietan ondo zabaldua agiri batean. "No podemos jugar con la libertad de los encarcelados para pretender otros fines políticos" zioen beste batek. Baina ez batetik eta ez besteak eskaintzen dute amnistia aldeko beste moduzko lanik.

Kaleko "iskanbilaren" ordez ez dute beste ezer eskaintzen ez bata eta ez besteak. Agintarien bedekazio guztiekin egin mitin ugarietan amnistia aldeko bat bakarrik ere ez dute antolatatu.

Zer pentsaturik ematen du guzti honen. "Ampliación de amnistia e indulto" deitu dekretora legegizonen artean hain gutxi kritikatzek zer pentsaturik ematen du. (Nabarmen alde atera direnak) ez ditzagun aipa. "Orden-zaintzaileak" eta Gipuzkoako Amnistia aldeko Gipuzkoako Batzorde Eragile bat aldi berean Gobernadore berak gorai-patzek zer pentsaturik ematen du.

Azken gertakizunetaz "Euskal indar politiko askok" Gipuzkoan lehen aldiz hartutako jokabideaz pozturik Goberna-zioko Ministroa telebistan mintzatzeak zer pentsaturik ematen du.

Aldaketa politikoari eta erabateko askatasunari loturik dela amnistia herriak ongi daki, ordea. Herriak ez diezaioke bere harma bakararra sekulan beren hitzik bete ez duenari eman. Presoak kale-artzeko duen bide bakarrari herriak ez diezaioke ukorik egin. Bide horretatik atera zituen dekretu hauek baino lehen ere lautatik bat gartzelatik. Amnistia- ren eta askatasunaren alde borrokatze- ri ez diezaioke ukorik egin herriak.

Herria ez dagoela gelditzerik erakutsiko dute hurrengo gertakizunek ere. Beranduegi da horretarako.

2— Bizirik dirau oraindik Espaini- an regimen antidemokratikoak. Besteak beste, frankismoak sortutako garte- lek garbi erakusten dute.

3 eta 4— EZ. Halere, ordea, langile- en eta iraultzaileen partidu batek ez duela hauteskundetan partetrik hartu behar ezin daiteke esan. Hauteskunde- i muzin egiteko prest diren partiduak gu- txi izango bai dira; herria sailean joan bait daiteke botoa ematera; parte har- tuz herria esnatzeko propaganda egiteko aukera izango du hauteskunde- en aurre- ko ekinaldian.

5—Aukera berdina guztiei jarriaz.

CASTELLS ETA "CUADERNOS PARA EL DIALOGO"

Zuzendari jauna:

Martxoaren 19-25eko zenbakian "Cua- dernos para el Dialogo" deritzen den aldiz- karian "Miguel Castells ETako militante bat- zuen aldeztaila"ak eginiko deklarazioak ar- gitaratzen dira. Aldizkari horri bidali diodan gutunean gezurtatzen dut inolazko dekla- ra- penik eta harremanik ez dudala izan Cuader- nosekin eta nolana ere deklarazio hortan agertzen diren puntuekiko nere kontrako iri- tzia azaltzen dut; bertan, beste gauza bat- zuten artean, azken aste hauetan Gipuzko- ko Gobernadoreak erabili duen jokaera onartzen da.

Gaur egun deklarazio hauk zabaltzen eta erabiltzen ari diren eragatik -nik egin di- tudala esanaz- Z. Argian gutun hau argitarat- zeko behartua aurkitzen naiz.

M. CASTELLS

MIGUEL CASTELLS: 45 urte. Busturian jaioakoa. Euskal- dunen aurkako prozesoei buruz zenbait liburu atzerrian argitara- tu dituen, eta estaduko zenbait aldizkaritan atzerriko prozesoei buruz artikulak idatzi dituen. Orain dela gutti "Los procesos políticos" deritzan liburua argita- ratu du "Fundamentos" editoria- len. Abokatu.

1— Herriaren borroka beste mor- doska bat ateratu du espetxetatik. "Amnis- tia tantaka tantaka ari gara irabazten", inoiz esan izan dudanez. Baina oraindik ez dugu amnistia osorik irabazi. Amnis- tia osoari hortzak erakusten dizkio re- gimenak. Diktadorea hil eta handik urte t'erdia herriaren garrasiari entzungor egiteak sutu egiten du. Dekreto batzuk nabarmetzen dute gobernuaren jokabi- dea:

1)— Euskaldun mordoska uzten da gartzeletan.

2)— Amnistia esker ez, indultuari esker baizik ateratzen dira preso gehie- nak. "Okerraren" mantxarrik ez zaie la kentzen esan nahi du horrek: "oker" be- rri bat egiten dutenean lehengo "beka- tua"ren mantxa gainean izango dute: le- hengo barkatutako eta lehengoaz da- mututako gaiztaginak izango dira, bai- na gaiztaginak norta nahi ere.

3)— Indulto baldintzatua da: "bal- din eta bost urte baino lehen, barkatu zaien bezalako "okerrik" egiten ez ba- dute. Bestela lehen barkatutako zigorra ere bere egin beharko dute". Orain bar- katu dien juezak berberak erabakiko du barkatutakoaren antzeko "okerra" egin duten ala ez ! Kontuz eta tentuz ibili beharko dute beraz politiko hauek. Be- ren iritzi politikoan alde ezin aterako di- ra. Politika alderdia zikiatzen dien in- dultoa eman zaie.

4)— Atzerriaririk diren gehienek konturik ez da garbitzen.

Nolabait ere Gobernuak bere kar- guan segitzeko amnistia osoa ukatu- z ihardun behar du; jendearen mugimen- dua lorrean jarri, jendea zatitu eta hau- teskundeetara arte denbora irabazi be- har du. Falangeko mutilok (barka, exfa-

PRESOAK TANTAKA

Tantaka, hasi dira presoak kaleratzen. Ez guk -eta beraiek- nahi genukeen bezala, denak batera eta oraintxe. Eta hor dugu frogatzat Cáceresen preso daudenek hasi duten gose greba, azken indulto edo delako honegatik protestatzearren.

Guztiak kaleratu arte, ez da pakerik izango.

Orain erte atera direnez dato batzu jaso ditugu. Gure nahia ba-koitzaren berri zehatzago ematea litzateke -izango bait dute zer kon-tatu-, baina hori ezin egin dugunez gero, hona jaso duguna, Euzkadi-ren historian atal garrantzitsu izan direnen -eta direnen- testimonio-zat.

IÑIGO ALKAIN DOMINGO: Donos-tiarra, ikaslea, ezkongabea, 1974ean ha-rapatu zuten eta zortzi urteko zigorra ezarri juizioan. Gartzela hauetan egon da: Basaurin, Carabanchelen, Jaenen eta Pa-lencian.

KEPA AULESTIA URRUTIA: Onda-rutarra jaiotzaz, Herreran bizi zen; 20 ur-te, ezkongabea, ikaslea. 1975eko uztaila-ren 18an harrapatu zuten. 140 egun segi-dan pasa ditu zigor getetan. Barcelona, Martutena eta Carabanchelgo gartzeletan eduki dute.

PABLO GABIKAGOJEASKOA GA-LLETABEITIA: Isparterrekoa, 26 urte, ezkongabea. 1975eko irailaren 18an de-tenitu zuten eta Carabanchelen zegoen prebentibo bezala.

ROMAN AURTENETXE MARKO: Bilbotarra, 27 urte, ezkondua; ogibidez representante. 1972ko irailean harrapatu zuten. 14 urteko zigorra zuen gainean eta juizio bat egiteko. Basauri, Carabanchel, Segovia eta Puerto de Santa Mariako gar-tzeletan egon da.

JOXE ZUBILLAGA KARRERA: Amezketarra, 25 urte, ezkongabea, langi-lea. 1975eko abuztuan detenitu zuten eta Basauri eta Carabanchelgo gartzeletan egon da.

GOTZON OSINAGA URIARTE: Oi-natikoa, 28 urte, ezkongabea; bizibidez mekanikoa. 1975eko urriaren 30ean de-tenitu zuten bigarren aldiz eta harrez gero prebentibo bezala egon da Martutene eta Carabanchelgo gartzeletan.

DIEGO ELORRIETA ZABALA: Sondikan jaioa eta Derion bizi zena; 62 urte, ezkondua, tabernaria. 1973ko irai-lean harrapatu zuten. Basauri eta Cara-banchelgo gartzeletan egon da, 12 urteko zigorra zuelarik gainean.

XABIER LANDA GEREGIZ: Gerni-karra, 30 urte, ezkongabea. Ogibidez ba-natzaila. 12 urteko zigorra ezarri zioten, Basauri eta Carabanchelgo gartzeletan egon delarik.

JON KORTABARRIA IRAULO: Oñatiarra, 28 urte, mekaniko. 1975eko urriaren 31an bigarren aldiz detenitua.

Prebentibo gisa egon da Martutene eta Carabanchelgo gartzeletan.

JOSE LUIS GARCIA FERNANDEZ DE LUKO: Gasteizkoa, ajustadore profe-sioz. Bigarren aldiz detenitu zuten 1973-ko martxoan; zortzi urteko zigorra ezarri zioten; Gasteiz, Burgos, Segovia, Cáceres eta Carabanchelgo Ospitaletik pasa da.

IÑAKI VILLANUEVA LANZA: Do-nostiarra, 21 urte, ikaslea, ezkongabea. 1975eko abuztuan detenitu zuten eta La Coruña eta Carabanchelgo gartzeletan egon da, prebentibo bezala.

JON MENDIOLA URIARTE: Bara-kaldokoa, 22 urte, ezkongabea, ajustado-rea; 1973ko apirilaren 29an harrapatua, 100 urteko zigorra zuen gainean. Gartzela hauetan egon da: Basauri, Carabanchel eta Jaen.

TXEMA LARREA MUJICA: Basuri-koa, 24 urte, ezkongabea, ikaslea. 12 ur-teko zigorra ezarri zioten eta Basaurin, Carabanchelen eta Zamoran egon da.

JON MENDIZABAL GARZIA: Por-tugaleten jaioa. 1973ko apirilean harrapa-tu zuten eta Basaurin, Carabanchelen eta Zamoran eduki dute.

ANTONIO GONZALEZ TERRON: Cáceresko probintzian jaioa eta Legazpian bizi zena, 21 urte, langilea; 1975eko irai-laren 18an detenitu zuten eta Barzelona-ko La Modelon, Carabanchelen eta berri-ro Barcelonan egon da.

JOSE RAMON MARTINEZ DE LA FUENTE INTXAURRAGA: Gasteizkoa, 23 urte, langilea, ezkongabea. 1975eko irailaren 18an harrapatu zuten Barcelo-nan; bertako komisarian interogatu eta La Modelon egon da.

JUAN LUIS COUSO URTEA: Lexo-nakoa, ikaslea, ezkongabea. 1976eko urriaren 11an detenitu zuten eta Basaurin egon da prebentibo bezala.

JUAN BIZENTE JAUREGIZUBIA URIA: Lexonakoa, 24 urte, ikaslea, ez-kongabea. 1976eko urrian harrapatu zu-ten eta hau ere prebentibo bezala egon da Basaurin.

BIZENTE APALATEGI MINTEGI: Beasaindarra, 30 urte, ezkondua, kaldere-roa. 1972ko apirilean detenitu zuten. Martutenen, Ocañan eta Carabanchelen egon da prebentibo bezala.

JOSE LUIS ARTEXE OREJON: Ba-saurikoa, ezkongabea. Bost aldiz izan zen detenitua, azkenekoa 1972ko irailean. 17 urteko zigorra ezarri zioten juizioan eta Basauri, Carabanchel, Segovia eta Puerto de Santa Mariako gartzeletan egon da.

IÑAKI CUEVAS MARTINEZ: Sestao-koa, 23 urte, ikaslea, ezkongabea. 1975-eko apirilaren 20ean detenitua; 9 urteko zigorra zuen gainean. Basaurin, Caraban-chelen eta Jaenen eduki dute.

**kirolzaleen
zerbitzutan**

**miner
donostia**

☎ 41 22 72

SEKSISMOA: Zapalkuntza guztien oinarria ote?

Gizon batzuek beste gizonak esplotatu dituen guztian, nolabait justifikatu nahia sentitu du.

Egiten duen zapalkuntzaren justifikatu nahia bainan aprobeztatzeari utziz gabe. Esplotazioaren etekinaz gozatuaz. "Behar beharrezkoa da, gutxi batzuek gehiengoaren zuzendaritza izatea, gehiengoari agintzea, bestela... zerbitzariak, nazio zapalduak masa edo jendoldea, ez lirateke oso urrutira joanen. Ez lukete ezer probatxugarririk eginen, sorketa edo kreatibitate guztia moztua litzateke eta abar..."

Nolabait ere, pribilegiadun gizakume (GIZON-ZURI-KAPITALIST) hauek, emakumegoaren, beltz eta proletargoaren zuzendari izanen lirateke, hauk esaneko eta otxanak izateko kondizioak betez gero.

Pribilegiadun minoria honek, berak lortu du egiten duen zapalketaren arrazoitzea. Nolabait ere, "naturala" dela sinets arazi du.

"Lege orokor bat da: Badau-dela elementu natural batzuek dominanteak direnak eta beste elementu batzuek dominatuak. Gizon libreak zerbitzariengan duen agintea, era bat da. Gizonak emakumengan egiten duena bestea". (ARISTOTELES)

Honela bada, gizarte seksistaren tzat emakumeak ahulak, indar gabeko gizakiak pasiboak eta naturalezaz bigarren mailako gizakumeak dira.

Horrela, gizonak zuzenduak izan behar dutela, (esan beharrik ez dagoela) sinets arazi du. Denbora berean gizonak naturalezaz indartsuak, inizatibadun eta lehen mailako herritar jotzen dituelarik.

Aita, senar eta maitaleak, bat bestearen atzetik egin behar honetaz, ardura tuko dira. Seksist ideologiak, emakumearen balore nagusi eta bakar, seksoa ipintzen du. Hau da, emakumearen egiteko nagusia bere seksoaren bitartez betetzen duena, izanen da. Emakumea gizaki pasibo hori da eta egiteko nagusi bi ditu:

- Gizonari atsegin eman
- Haurrak gizonari egin.

Beraz, seksist ideologiarentzat, emakumea gauza bat da.

Zerbaiti gauza kategoria ematen zaion mementutik, adinen, inteligentzi, baliorik ez duela, konsideratzen da, Sorketa edo inizatibarik ez duela. Eta ondorio bezala; emakumea gizonak gorde eta, zaindua izanen da. Eta emakumeak obedi- entzi osoa eskeiniko dio gizonari.

"Naturalezak nahi izan zuen emakumeak gure zerbitzariak izatea. Gure propietate dira, gureak dira. Zuhaitz baten fruituak zuhaitz zainari dagozkion bezala. Emakumea, haurrak egiteko makina bat, besterik ez da." NAPOLEON

Seksist ideologiak, gizon-emakumeen diferentziak natural eta bazter ezinak balira bezala, agertzen ditu.

Bere oinarri oinarrian, batzuek berez gehiago direlakoan. Batzuek agindu, zuzendu eta zapaldu behar dutelakoan. Beraz ez dugu harritu behar seksismoa eta klase esplotazioaren agor ezinezko iturria dela, esaten denean. Ar. kondizioa, eme kondizioaren gainetik dagoela onartzea ez ote razismo eta klase zapalkuntzari indar ematea?

Zeren, gizonak pentsatzen badu, naturalezaren izenean, gizonak agintzeko sortuak direla eta emakumeak aginduak izateko eta obeditzeko, oso errez pentsatzera irits daiteke gizon batzuek agintzeko sortuak direla eta gehiengo aginduak izateko eta obeditzeko.

Zerbait oso garbi dago. Seksismoari nola aurreritzi duen sistima guztiei... bereiztasun edo diferentzi bortitz hauek, gizon eta emakumeen arteko diferentziak noski, gehitu eta hazitzea, komeni zaiola. Diferente direnez, interes desberdineko sail bi egitea onuragarri zaio. Behar hainbat desberdin, bi gizaki zentzudun gisa sekula santan elkartu ez ditezten. Elkarren aurkako izate horri inoiz utz ez diezaioeten.

Noizbait pentsatzen dugu herri zapalduak beren nortasuna lortuko dutela, langilegoa bere produzioaren jabe izanen dela, baina inoiz lortuko ez dena zera da: sekso baten izkutatzeaz, nahiz eme, nahiz ar izkutatatu. Baizik eta ar-emeen benetako erlazio zuzen batzuen bidez. Gizon-emakumeen urreratze jatorraren bidez.

Jende askok, botere kapitalist eta burgesaren deuseztatzearen nahia du. Jende askok, herri zapaldu bakoitzari bere buru jabetasuna zor zaiola, pentsatzen du. Bainan inork gutxik konprenitzen du erlazio seksista hauek, gizon-emakume erlazio hauek gailentzea zailenetakoa dela, esplotazio eta represio guztien oinarri oinarrian daudela eta nazio askatasuna eta langileen heldutasuna lortuagatik izanen dela lanik erlazio hauek hobetzen.

M.A. LANDA ETXEBESTE

BARCELONAN ere Amnistiaz

Goitik botatako promesa, deklarazio eta gainerontzekoak ez dute jende guztia konbenzitzen. Amnistiaaren aldeko —eta beste gauza batzuen aurkako— borroka ez da itzaltzen.

Martxoaren 18tik 21era, Barcelonako Sant Andreu elizan, 100 euskaldun, ikasle eta langile, katalan eta gallego batzuekin batera, egon dira enzerratutik, Itxaso eta Donostiako gertakizunengatik beren protesta azaltzearen.

Hauzo Elekartek eta talde politiko batzu —Asamblea de Catalunya, PSAN-P, Grupo Amnistia Total, presoek senditarren elkarteak, e.a.— beren babesa eman zioten ekintza honi.

Agirian lege, organo eta indar errepresiboen deusezketa, era guztietako amnistia, —emakumeentzat, komunentzat...—, nazionalitate eta eskualdeentzat, autogobernua, e.a. eskatzen ziren.

Gose grebak ez zuen eperik, baina "ordenazaintzaileek" ipini zioten: astelehenean, 21ean, atera zituzten enzeratuak.

Amnistia eguna DURANGON

Iragan igandean izan zen egun hori, Amnistiaaren aldeko Batzordeak eta beste zenbait elkarte antolatutik. Goiz eta arratsalde, konzentrazioak, partiduak —orijinala benetan—, manifestazioa, mitina... Inguruko presoek kartel eta rekordatorioak eta pegatinak zabaldutik zirelarik.

Udalari baimena eskatua zitzaionez gero, "Ordenazaintzaileek" inguruan ibili ziren arren, ez zuten parterrik hartu.

lana

gurelesako

batzar nagusia

Urtero bezala martxoaren 25ean, Gurelesako ganaduzaleek egin duten batzarre orokorra. Gipuzkoako ganaduzalerik gehienak eta Nafarroako askok, Gurelesaren bitartez beren esnea saltzen duten ezkerro, batzar honetan azaldu ohi dira, baserritarrek esnearekin dauzkaten arazoak, urteko kezkak, eta esnearen sortzeak eta saltzeak daraman martxa. Aipa ditzagun ba, bileran entzun genituen zenbait puntu, han izan ez zirenen-tzat ere jakingarri izango direta.

Esnea ugaltzen

1976. urtearen haseran Frantziatik esnea ekartzen ari ziren esne zentralak, eta lehenengo hiru hilabeteetan, 8 mila litro ekarri zituen Gurelesak berak ere. Udaberrian, ordea, beti bezala esnea ugaltzen hasi zen eta joan den udan sibre biltzen zuen. Esne hautsa egiten eta beste zentraleri saltzen ari izan zen udan. Udazkenean esnea urrituz joan zen, baina gutxi, eta aurtengo neguan, ez da esne faltarik izan, ez da Frantziatik ekarri beharrik izan.

Behar bada aurtengo negua oso ari-na izan delako; baina esnez osatu egin dira bazterrak. Orain, hasi da berriro ugaltzen, udaberriarekin, eta iaz gehiena zen garaian hainbat bada dagoenerako. Beraz, Frantziatik ez da esnerik sartuko eta horren ondorioa "precio colchón" ean nabarmenduko da.

Esnearen prezioak

Gobernuak eman dituen erabakien ondoren, datorren martxoraino esnearen prezioak honela geratu dira: martxoaren erditik abuztura, 15 eta abuztu-tik aurrera, 16,25 pezta. Oinarriko pre-zio horri, Gipuzkoan eta Nafarroan, ka-rretoa delata, beste 0,50 erantsi behar zaio. Hortaz gainera "colchón"arena ge-ratzen da.

Ondoren esnearen salneurria igo erazteko, Madridera joanez, hemengo baserritarrek egin dituzten lanak eta eman dituzten pausoak aipatu ziren. Ez ditut hemen jarriko, lehen ere Z. Argian azaldu nituen eta.

Esne putzua

Gurelesak 1976. urtean 31 milloi li-tro jaso zituen bere sozioetatik eta beste 34 milloi sozio ez direnetatik. Aurreko urtean baino 13 milloi litro gehiago. Bazkide ez diranen esnea, gehiena, San-tandertik ekartzen du. Aurreko urtean

baino hoinbeste esne gehiago biltzearen arrazoa ere hor dago. Santanderko esne biltoki hori 1975eko abuztuan hasi baitzen lanean eta urte hartan bost hila-betez bakarrik ari; iaz, ordea, hamabi hilabeteetan.

Ohar eraztekoa da biltzen duen es-nearen erdia baino gehiago, sozio ez di-ranen esnea dela.

Esnearen salmentan ere joera bat-zuk azaltzen hasi dira: eguneko esnea iaz baino ehuneko 4 gutxiago saldu da. Bi arrazoiengatik, noski. Batetik baserri-tarrek berek hartzailei eramaten dieten esnea gero eta gehiago delako; eta beste-tik, egunetan eta astetan galdu gabe irauten duen esnea, gero eta gehiago sal-tzen delako. Gainera esne mota hau, kristalezko botiletan gero ta gutxiago saltzen da, plastikozkoetan, berriz, gero eta gehiago.

Honek esan nahi du, baserritarrak kalean saltzeko lana hartzen ari direla, prezioan dagoen aldeagatik; zenbait ka-letarrek, berriz, gehiago pagatuko badu ere, erosotasunatik egunetan galduko ez den esnea eta botilla itzuli beharrik ez duena, erosten duela.

Zentralaren diru arazoa

Espainiako esne etxe gehienak, az-ken bi urte hauetan, galerak egiten ari dira; Gurelesak, haundiak ez bada ere, irabaziak ateratu ditu. Orain, ordea, esku-arteiko dirua behar du gehiago. Harritze-koa da alde batera, zentralak horren jux-tu, horren gaizki ibiltzea; baina hara zer gertatzen den: hemen esnea baserriko atetik edalearen mahaira iritxi bitartean ehuneko 65 garestitzen da; Frantzian, berriz, ehuneko 105. Gainera edozein ja-kirekin gertatzen da hori, nekazarien es-kuetatik ateratzen denetik, jalearen etxera iritxi bitartean prezioa bi halako edo gehiago igotzen zaio. Behar bada es-ne bera da gutxiengarestitzen dena, kon-para ezazu tomatearekin esate baterako.

Proposamenak eta erabakiak

Gurelesak martxa eramateko esku-arteiko diru gehiago behar du; batez ere udan, esne hutsa egiten ari den garaian; baina ez da aspaldian kapital gehitzerik egin, bazkideei ez zaie eskatu diru gehia-go jartzekorik. Bestalde, joan den urte-an ere, lau probintzi hauetako zentralak bakarrik pagatu zuten "colchón". Aur-ten Bizkaian erabaki dute dagoeneko, ez pagatzea.

Hori delata zuzendaritzak egin eta batzarreak ontzat eman zituen propo-samenak hauek izan ziren: Udako "pre-cio Colchón"eko bi erreal hoiek, hilean hilekoa kobratu beharrean, urtearen az-kenean pagatuko direla eta gainera sozio direnei bakarrik.

1976. urteko interesak berriz, dirua-ri ehuneko 6 litro eta litroko 0,15 pezta, eskura eman beharrean, kartilan jarriko dira; horrela bazkideak diru botatzen ari gabe eta zentrala kredituak ateratzera

behartu gabe, eskuarteiko diruaren arazoa konponduko da. Batzarreak ontzat eman zuen jokabide hau.

Ondoren eta bukatzeko zuzendari-tzako karguen berritzeko botazioa egin zen eta hautarkiak kontatzen ariziren bi-tartean, Nafarroan esnea hoztutzeko tresnak jartzeko, oraintxe duten egokie-raren berri eman zen; baina hontaz be-har bada hurrengo batean hitzegingó du-gu.

Bolara hontan esnearen prezioak hamaika hitzegin erazi du; horra hor az-kenean zertan diren...

LEXOAKO ALTZAGA IKASTOLAK

bi irakasle titulodun behar ditu
Aste Santutik aurrera.

Dei zenbaki honetara: 4630812

PI DE LA SERRA DONOSTIAN

Desde les cel les d'enfora
senten l'autobús com passa
veuen la gent a les cases
esmorzant a la terrassa
Es una presó model
a Barcelona fidel

Pi de la Serraren kanta baten zatia da. "Eusko-Katalan Ihardunaldiak" eri amaiera emateko Jaialdian abestu zuena. BARCELONA P.M. deitzen da, eta uler arazi diguna zein "zoragarri" den espetxe modelo hau, Barzelonari leial. "Kanta hau kanpotik barrura eginik dago, ateak ireki ditzatela eskatzen dut, kateatuak askatuak izan daitezela; ez dut inolazko espetxe modelorik nahi, hori liteke nere nahia".

Jaialdian, katalandarrak ez ezik, Xabier Lete eta Antton Valverdek ere kantatu zuten. Nahiko ezagunak direnez gero gure artean, barkatuko diguzue beraiei buruz ezer ez aipatzea. Bakarrik, Letek itzuli eta irakurri zituela Pi de la Serraren abesti guzitak nahiz -berak esan zuen bezala- nahiko zaila izan harek ematen zien zentzua adieraztea.

Katalandarra, bai soinu-jole bezala, bai kantari bezala, atsegin zitzaigun. Jendearen txalo beroek hala adierazten zu-

ten. Euskal Herrian ez gaude ohituta holako rezitalik entzutera. Momentu guzitan ironia erabiliz, nahiz gaia tristea izan roken doinuz kentzen zion eduki zezakeen murrina. "Nere izarra plastikoko oriz florezentea da... Bazen nik bezala korrik egin ez zuen zahar bat, laguntzera hurbildu nintzaion, onegia izaki. Zaharra ez zen zahar gazte zen, "harrapatu haut" esan dit, lau terdiak ziren". (LA MEVA ESTRELLA)

"Berak paper gris bat erakutsi zidan, nahiko tristea, eta ez irakurtzearen "Berdin zaio" esan nion" (UN DIA GRIS A MADRIS)

"Pollucio, miasmas i fum, prem el botó y i farà "bum", Merda!"

"La política i la raó, i le dret de colonització, Merda! Gure zensurak baime-na eman dezan... (VERDA)

Beste kanta asko abestu zituen. Bizi, jendearengandik hurbil eta urrun, gorputz guztia mugituaz, soinu esku-hankaz joaz... Pi de la Serraren Jaialdiaren amaiera irixten gara. Abesti gehiago kantatu zituen. Ez dugu tokirik denak aipatzeko. Amaieran "Beste bat" entzuten zen denon ahoan. "Els Segadors" eskatzen zioten talde batzuek. Bainan berak beste abesti batekin bukatu zuen. Zensurak "Cuba 75" debekatu ziola eta "Si els fills de puta volessin no veuriem mai el sol" eskaini zigun, denok batera kantatzeko:

"La unitat no tó destí
l'univers no és cap llimona;
tinc un passeport que diu:

ha nascut a Barcelona
i per tant es espanyol

Si els fills de puta volessin no veuriem mai el sol"

PILAR IPARRAGIRRE

euskal filologia karrera

Zehaztasunak berandu samar aldarrikatu zirelako, ikasle batzu euskal filologiaren karrera egin gabe gelditu ziren ihaz.

Aurten holakorik gerta ez dadin, hona hemen zenbait beharrezko abixu. Karrera hau egin nahi dutenek, aurretik sarrerako azterketa bat egin behar dute, gaztelaniaz "examen de admisión" deritzana. Azterketa hau egin gabe ez dago Deustuko Unibertsitatean sartzerik. Gogoan eduki hori!

Sarrera azterketa honetan parte hartu nahi dutenek garaiz ibili behar dute; apirilaren azkenaldian eta maiatzaren aurrenaldian izaten da azterketa honetarako matrikulazio garaia.

Unibertsitatean sartzeko eskarak gainezka etortzen direnez gero, epe horretatik kanpora datozenak baztertuta gelditzen dira.

Aurten hasi da Euskal Filologiaren lehenengo urtea. Datorren ikastaroan emango zaio hasera bigarrenari. Eskolak euskaraz ematea, bigarren zikloan bakarrik (laugarren eta bosgarren urtean) zen gure haserako asmoa.

Karrera hau egiten ari direnak, ordea, gehien gehienak euskaraz mintzo dira. Horregatik, baliteke bigarren urtetik aurrera eskola batzuetan gaiak euskaraz irakastea. Gure gogoan, ahal den gehiena euskaraz ematea da.

GOTZON GARATE

TXARANbel

Euskal Liburuak
Emakumeen Liburuak
Zurezko jostailuak

Donibane karrika, 5
DONIBANE LOHITZUN
LAPURDI

HIRIART-URRUTY Euskaltzain

Kultur aste oso bat antolatu dute hazpandarrek martxoaren 26tik apirilaren 3ra arte. Dantza, kantaldi, antzerki, pilota, mazkarada, eta abar antolatu dituzte. Aste horren barruan Euskaltzaindiaren batzarrea ospatu da. Hiriart-Urruty, herriko semeak sarrerako hitzaldia egin zuen berton, martxoaren 27an.

Meza nagusiaz eman zitzaion hasera Euskaltzaindiaren batzarreari honelako egunetan egin ohi den bezala. Egiazko meza nagusiak izan ohi dira Ipar Euskal Herrian: kantu ederrez hornituak, aldare bete apaizez jantziak, ordu betekoak. Hiriart-Urrutyren ohorezko meza ere halaxe izan zen.

Villasante euskaltzainburua, Haritxelar, San Martin, Lafitte, A. Irigoien, Knörr, Davant, Iratzeder, Larzabal eta Larre euskaltzainak eta Larramendi kontzejala ziren mahai buruan.

Ondoren "Aterbe", deitu pilotaleku berrira jo genuen. Txistularien soinuak ala aldaparen maldaz zen ez dakigu baina pausaje bizkorrez hurbildu ginen aterbera. Jende mordoska sartu ginen barrura.

Larramendi kontzejalak agurtu zuen entzulegoa, Hazparnek eman zituena idazle eta euskaltzale suharrek gorai-patu ondoan euskararen alde dei egin zien herritarrei. Harparnen euskara galtzen ari zelako Xalbadorrek egin bertsoak gogoratu zizkien. Euskararen alde ziharduten guztiei batasuna eskatu zien.

Villasantek Euskaltzaindia zer den eta euskaltzain nor izendatzen den agertu zuen, hazpandarrei eta Larramendiri esker ona agertu ondoan. Gerra ondoan Euskaltzaindia lehen aldiz biltzen zela Hazparnen adierazi zuen. Hazparne euskal idazleen harrobi izan dela ere esan zuen, 11 aldiz topo egin bait du literaturaren historian Hazparnerekin. Euskal kazetarion aintzidaria ere hazpandarra zen: Jean Hiriart-Urruty kazetari fama-

tua hain zuzen ere, martxoaren 27an euskaltzandian sarrera egin duen idazle ospetsuaren osaba, noski.

Euskaltzainburiaren hitzen ondotik sarrera-hitzaldia egin behar zuen Hiriart-Urruty ekarri zuten kanpotik barrura E. Larre eta San Martinek. Hala da ohitura eta hala da legea. Txalo beroz egin zitzaion ongi-etorri Hiriart-Urrutyri.

Herritarrek eta kanpotarrak agurtuz hasi zuen bere hitzaldia Hiriart-Urrutyk. Dassance euskaltzalearen aipuak egin zituen lehenik. Pilotaritza eta euskal dantzen zuzpertzaila izan zela zioen. "Ongi pilotan eta oneski dantzatzekianak euskaraz mintzatzen ere bazekiela, noski. "Euskaltzaleen Biltzerra"ren lehendakari izan zenak "Euskalduna" eta "Gure Herria" deitu aldizkarietan idatzi zituen batipat euskarazko bere lanak. Hil berria dugun euskaltzain honen ohorez hasi zuen hitzaldia Hiriart Urrutyk.

Hazparneko idazle ospetsuen aipamendua egin ondotik Hazparneko herri literatura aztertu zuen. Hazparneko bertsolari eta koblari asko goardaseme izan zela azpimarratu zuen. Bi kantariak abesten zituzten Hazpandarren kantu hauek hitzaldiaren tartean.

Bataioan bezalaxe aitatxi bat izan ohi du euskaltzain berriak. "Bataiokean ez dugu aitaxirik hautatzen, nik, ordea, Euskaltzaindiko gazteneetako bat hautatu dut, Davant zuberotarra".

"Apaizek izan ohi dute azken hitza. Gaur, ordea, apaizaren ondotik mintzatuko naiz", zioen Davantek sarrerakoan. Charritton-en kemenari eta Hiriart-Urrutyren zuhurtziari esker gaztetan ikasita-koaz zordun agertu zitzaion Davant bi euskaltzale suhar hauei. "Gazte" aldizkarian egin lanez mintzatu zen.

Hiriart-Urrutik Ustaritzen, Baionan eta Erroman ikasi zuen. "Gazte", "Etchea", "Herria" eta "Gure Herria" aldizkarietan idatzi izan du. Gaurregun Baionako gotzaiaren ordeko orokorra eta "bikario generala" da.

Lagunarteko bazkariak amaitu zen Euskaltzaindiaren batzarrea Hazparnen. Goresmenak eta zorionak Jean Hiriart-Urrutyri. Eta Hazparnek gorde dezala bere euskaldungoa honelako gizonak sor ditzan gerora ere ●

ENKOARI: SOINU TOPAKETAK

DONIBANE LOHITZUNEN JAI-ALAI-n apirilaren 8an gaueko 9etan

Martxoaren 26an, eguerdiko 12etan, mahai inguru bat antolatu zuten Sarako Herriko Etxean ENKOARI batasunekoek.

Lehenik alkate jaunak ongi-etorri egin zigun han bildu ginen artista eta berriemaleoi. Hurrena, Ramuntxo Kanblon, ENKOARIko lehendakaria mintzatu zitzaigun. ENKOARI zer zen eta Sara zergatik hautatu zen adierazi zigun.

ENKOARI batasuna 1976an sortu zen euskal kulturaren sail berezi batzuk aintzinarazteko, orain arte bizi direnen osagarri bezala. Herriarteko Euskal Basetxe bat sortzea da bere xedea. Horretarako Saran erosia du etxe bat.

Saran hain zuzen ere. Izan ere geografia aldetik Euskal Herriaren bihotz bilakatzen da; Axular idazle famatuaren herria dugu; Sarako herriaren egitura aukera-maukerakoa da, etxez, basoz, lurrez eta abarrez; Prehistoria aberatseko lurra da Sara; alkate jaunak zioenez iheslari askori aterpea eman dion herria da gainera. Merezimendurik badu, beraz, honelako lan baterako hautatua izateko.

Ipar Euskal Herria ahaztuxea dugun garai honetan artistek, hangoek eta hemengoek, batasun bat egin nahi izateak badu alderdi baikorrik, noski. "Guretzat ez da mugarik, guretzat ez da kontrabandorik, gauezko lana baik" zioen alkateak. "Nork daki hor zehar non den muga? Inork ez. Aduana besterik ez dago guretzat".

ENKOARIk Euskal Zinemaren lehen astea antolatu zuen iaz Donibane Lohitzunen. Aurten Soinu Topaketak antolatu ditu apirilaren 8rako. Aberri Egunaren aurretik ospatu nahi izan dituzte topaketa hauek, Aberri egunerako izpiritua eta gogo berotzeko.

Kantu zaharrez eta berriz osatutako jaialdia da.

"Petra, Shardin saltzaillia", "Asto kontuak", "Pelegrinuak", "Mari Domingi", "Iru errege" eta "Txantxangorria" deitu kantuak Nekane Lasartek kantatuko ditu.

NEKANE LASARTE: Donostian jaioa, eta, urrutietan ere, izen haundia-
ren jabe dena. Ahantzi ezina da gure

herriko kantaren arimari eman ohi dion mintzo bere-berea, hain goxoa; baina, baita bakarlarilez "Oratorio" gaietan eta kanta-aldi gorenetan ere: aipagarria, kantu-era hontan, Pegolesi-ren "Stabat Mater", Iruinako Aste Santuan, 1974ean abestu zuena. Diska askotan dabil, ibili, bere kantu hunkigarrietan.

Iparragirren kantak, "Errukarriya", "Zugana Manuela", "Nere ongille maitiari", "Kalla kantuz", eta "Nere etorrera" Karlos Mungiak kantatuko ditu Bello Porturen piano soinuaz lagundurik. Hona bi musikari danen zenbait xehetasun.

CARLOS MUNGUIA: Abeslari famatua. Donostiarra. Kantu-emanaldi askotan eta askotan ari izana, bakarlarilez, piano eta orkestra laguntzaile.

"Oratorio" gaietako tenor-ableslariak, maisurik haundienek eman izan dituzte: Händel, Mozart, Mendelssohn, Verdi eta Brahms aipa ditzagun. Lirika-tenor-lez operan eta zarzuelan personaje ezagunak berbiztu izan dituzte. Hara hor Usandizaga donostiarraren "La Llama"ko Adrian aipagarria. Diska askotan utzi digu beren kantu-dohia ederra bizi-bizi: lirika-kantuak dirak, edo herriko euskal doinuak, edo iparragirrenak. Bergarako "Sakral-jaitan" nabarmen jarduna; eta Xabier Bello Portu maisu eta lagun, Iruinako Santa Zeziliaren abestaldietan.

XABIER BELLO PORTU: Tolosan, 1920 Urrillak 27. Orkesta-zuzendari, eresgile eta ikertzaile. Mokoroarren eta Figueridoren irakasgoan eskolatua. Sienan (Alceo Galliera) diplomaturia, halaberean Salzburgon (Dean Dixon eta Leopoldo Hager; operamailan azkeneko honekin). Ernest Ansermet-rekin, Aita Donostiakin eta Herbert Von Karajanekin jarduna. Loiolako Musika-Egun gorai patuetako zuzendari. 1962ezkerotz Iruñako Santa Zezilia Orkestaren zuzendari tituluduna; Peninsulako orkestarik zaharrena, hain zuzen (1879). Tolosako "Felipe Gorriti Eskolania"ren sortzaile eta zuzendari. Eresgile eta Kapilla-maisu euskaldunen izenak eta eginak eta lanak ager-zabaltzen ari da batik-batik. Donostiako Orkestra Sinfonikaren zuzendari tituluduna izan da bost urtez. 1964-1969. XIXko eresgile euskaldunen eresiak argitaratu ditu, hain argi ere. Pio Barojari buruz argitaratutako on-on baten pretaeran dihardu aldi hontan.

Hurrena, Aita Donostiaren "Predio Bederatz" (Bat-batian, Oyanian, Oñazez, Artzai gaztearen oyuak, Seask'aldean eresiz, Irulea, Errotazun-ko Urretxindorra, Zubero-Errialdia, Esku-dantza) Espinosa pianojoleak.

Ondoren ARRANO BELTZA. Hainela dio egileak bere obra honetaz

Izen hau daraman lana 1975ko udazkenean hasi nuen, Iruineko Aurrezki Kutxa Municipalaren aginduz, eta 1976ko udaberrian amaitu.

Nere lan guzien errezkadan "Arrano Beltza" izenekohau, "Cantata Semiofónica" delakoaren atzetik dator.

Gaia, euskaraz, laukoti bakarkako eta abesbatzarentzat egina dago. Hamabi atal ditu egitura osoak.

José Antonio Artze "Hartzabal", Usurbilgo olerkariaren hitzak, "Laino guzien azpitik" izeneko idaztitik hartuak dira.

Gaiaz esango nukeena hauxe da: Nafarroaren kondaira zerrenda bezala ikusten dudala, XIII. mendetik orain arte. Batzutan latz esana, indarrarekin bestetan, edo adarrak jo nahian bezala.

Lana espresionismo mailan jarri daiteke. Indarraren, bizitasunaren eta halakoen markarekin datorkigu.

Esamesaren barne mami semantikan oinarriturik ez hitzaren doinuari bere indarra emanez egina dudala ere adierazi beharrean aurkitzen naiz.

Iruineko "Coral de Camara" k abestuko da Luis Morondoren zuzendartzapean.

Azkenik Jose Luis Isasaren HAROAK emango da lehen aldiz. Hauxe dio Isasak bere obraz.

Jorge Oteizaren "QUOUSQUE TANDEM" liburua irakurri ondoan gure prehistoria eta antropologiaren munduaz interesatu nintzen. HAROAK obraren ideiak gure euskal Kromlek hartan balsan sarturik izatea nahi nuke.

Zulo, huts, biribil, bil eta holakoekin hartu eman berezi bat badu. HAROAK obrak nahi luke hots eta soinuaren mundu osoa bildu (tresnak barne) eta elektronika ere bai, molde organiko berri bat proposatuz, eta entseiatuz, bereziki elektronika huts ez egina den zatian, bi demensioen helterat.

Haste -bukaerako erraztunak, denboraren barnearen hutsak manatzen ditu; tresna laguntzaileak baztertuz espresionetik balira bezala. Hortik aparte badaude parametro batzu eremuaren betetzea alfer seinalatzeko, hau berriz soinuaren balore absolutu bat bezala hartuz: denbora biribil konstanteak, soinu bilduen dimensioak, hutsarreak eta huts beteak.

HAROAK obra zati hauetaz egina da: erraztun nahastikatuak, elektronika moldatu tresnen blokeak, tresnen egintzak, bi sintetizadore elkartu, Jorge Oteizaren eta Jose Anton Artzaren euskal fonemak.

Zati hau SOINITZ eta OLDARRA taldeen, txalaparta eta Xanpun, Espoñe eta Muniategi bertsoariaren saioaz osatuko da. Erti gidaritza Kristian Etxaluze eta Koldo Zabalaen esku izango da; teknika-gidaritza, berriz, Jean Pierre Erbinen gain.

GOENAGA pintatzailea BILBOKO Museoa

Bilboko museoak Goenagaren margozki bat erosi du eta, baten ordua, beste batzuek falta arren: Balerdi, Ameztoi, Zumeta, Ortiz de Elgea beste bat behintzat ere... "Luzaro" aretoan izan dugu agerpena.

Bretonek esana: Koadroa leiho bat bezala da eta arduragarria da zer agertzen den handik begiratzean.

Goenagak Bilbora ekarri dizkigu hainbeste leiho, eta zer ikusi ote dugu handik begira?

Orain dela bizpahiru urte, Durangon egin zuen agerpen bat Goenagak. Margozki haietan ikusi genuen, argazkiekin lagundurik, zein zen Goenagaren ardura: hura ez zen bere pintzelekin iriki begiak leihoz eta erakutsi zerua, argiaren distira ere ez, ez azal kanporatuak eta bistarako errezak, ez naturaren apainkeriak eta kanpoko edertasunak, lurraren ezkutatze prozesuak baizik.

Iadanik, pintura haietan bazegoen

Goenagaren ardura eta gaurko obra ez da haren jarraipena baino gehiago. Bere koadroak biziaren susmoa ziren, lurretan zegoen, lurretik irteteko posibilitatearekin, bizi latente eta azaltzeko zaila. Bere begiek ez zuten kanpora begiratzen, baizik, beherantz, lur ahalmenaren sakontasunerantz. Eta han zegoen, neguaren ahalmen latentea, indarraren susmoa, sorpenaren isiltasuna, baina agian, ba ziharduena iadanik sortzen.

Hura zen aurre-haurgintza. Azalaren negua, udaberria heldu baino lehen. Oraingo obretan, osterantzera, baditugu ere lehengo ahalmenak eta lehengo botereak, baino bilakatuak eta handitzen eta sortzen hasirik. Lurra joritu egiten da haren ispilu berdinean, lurra lurrar jori bihurtua, lurra lurraren haziz izakiak sortzen ari, eta haurgintza minetan dago.

Prozesu hori isiltasunaz eta barne mogimenduz ari da, eta lur hutsa, aldatzen, bihurtzen ari da:

Orain landarea ote da? Beste sorakaria? Landare eta lurraren bitarteko edozer gauza? Sustraiak ote?

Koadro haietan lurra (mundu, lurbira) bizia sortzen ari da. Oraingoa ez da susmoa. Egia, izakia, ikusi dezaguna da.

Gaiean, lurra, izaki bat bilakaturik ez dago geldiro. Margozki osoa estaltzen hasi da eta koadrotik kanpora doa ia.

Sorkariaren hazia lurra izan da, biziaren ahalmena bait zegoen haren barruan. Biziaren susmoa eta; eta susmo ezaguna aldatu egin da: orain badugu azalik kanpoan, batzutan isilik eta meheki beste koadroetan (beste teknika erabilirik ere) sorpen itzela da, argiduna, eta gupidarik gabekoa.

Nora begira Goenagaren leihoetatik?

Ene ustez beti begiratzen du barrurantz, edozer barna, barrukotasunerantz goaz lurretatik. Baina, lurra zer zer ote da?

Lurra sorpenaren ahalmena da, eta Goenagaren leihoetatik, munduaren azala nola sortzen den dakusagu.

Azalik ez, eta nola azalak ari diren. Deusetik izatera.

Lehen izatearen taupadak ziren, orain izakiaren izatea. Azalaren izatea. Margozkia badugu hornitua.

Entzun diezaiozun Goenagari: "Atea irikitzen noa, eta barruan harikaitz artean gordeko dut neure burua-leiho irikita bertatik botako dut neure buura. Orain zakurrak zaunka ari dira. Ohetik altza beharko naiz. Sua itzaltzen ari zait- egurrak bustiak dau-de. Mendira noa. Hor-artearen zer edo zer mogitu da. Goazemagu elur tartean ibiltzera. Arkupetartean gaude. Mina sentitu dut Betiko horma sasi-tartean gordeta dago. Mendian nabil baina ez bilatu".

JON SENDAGORTA

"euskal idazleak gaur"

Oraintsu, Lankide Aurrezkiaren Batzarre Nagusian aurkeztu berri da erakunde beronetako urteko liburua: EUSKAL IDAZLEAK GAUR.

Luis Iriondoren ardurapean, Lankide Aurrezkiak duela bi urte ekin zion prestijiozko "urteko liburua" delako bat argitaratzeari. 1975ean Jesus Altunaren LEHEN EUSKAL HERRIA izan zen. Iaz, Antton Elizegiren SUSTRAIETAN izenekoa, eta aurtun, esan bezala, Joan Mari Torrealdyen EUSKAL IDAZLEAK GAUR.

Aurtengo liburu honen aurkezpena "etxe baitan" egin zuen Lankide Aurrezkiak martxoaren 5ean. Publiko orokorrako bati buruzko azalpenak apirilean zehar egingo dira Euskal Herriko hiriburu guztietan, eta apirilean 15ean Barcelonan, segurutik. Horrez gainera, badaiteke beste zenbait estatutan ere (Ameriketako edo) aurkezpen batzuek edo beste egitea, egungo euskal idazleriaren errealitatea han-hemenka erakutsiz.

Torrealdyen tesia

Liburu honen oinarria, Joan Mari Torrealdyeko frantsesez burutu zuen 1975ean, Parisen Soziologiako Lizentziatu titulua ateratzeko tesia bezala aurkeztu zuen.

Saso haretan, Lankide Aurrezki Publizitate eta Harremanen zuzendari den Luis Iriondo Parisen bertan suertatu zen, eta izkribua irakurtzeko beta izan zuen, Torrealdyeko berak utzi zion kopia batez.

Luis Iriondo erruz jabetu zen gaurko euskal idazle eta liburugintzaren soziologiaren buruturiko tesia haren balioaz, eta ondoko bi urtetan elkar-lanean taxuturiko prozedura luzean egokitu eta birregokitu da, orain plazaratzeko den fruitu oparo hau.

Lanaren metodologia

Torrealdyeko berak esan bezala: "Gaurko euskal idazleriaren soziologia izan nahi luke liburu honek".

Izan ere, Joan Mariren obra hau ez da literaturaren garai konkretu baten historia klasiko bat gehiago, literatur mugimendu barneko giroari buruzko ikerketa baizik, egungo euskal literatura fenomeno sozial den aldetik aztertuz, soziologiak erabili ohi dituen metodoez —inkestak, estatistikak etab.— baliatuz. Zentzu honetan, obra jakinekoren ba-

ten berezko balioaren kritikak baino, liburu horren zabalkunde eta arrakastak, batetik, eta egilearen beraren xehetasunek —jatorria, adina, lanbidea, ikasketak—, bestetik, garrantzi gehiago dute.

Liburu honek, bestalde, hiru alderdi desberdin ditu, idazleriaren azterketa orokorra, liburugintzaren estatistikak eta kalitatezko analisia, eta idazle zein editoreei egindako inkestaren interpretazioa.

Liburuaren moldaketa

Esan bezala, lana tesia gisa burutua zen, azterketa bati dagokion planteamenduetan batez. Eta, argitaratzeko, JAKIN editorialak ohizko esku-liburu tankeran prestatu behar zuen euskaraz.

Lankide Aurrezkiaren proposamena kontutan hartzean, ordea, obraren planteamendua erabat aldatzen da. Alde batetik, zabalkundea neurri handi batez ugaltzeko aukera azaltzen da, eta, bestetik, obrak barne-muinetan dituen datu pila dibulgazio mailan ateratzeko posibilitatea eztabaidatzen, bi hizkuntzatan argitaratzeko premia ikusiz.

Bestalde, burutua zen bezala, oso irakurgaitz gerta zitekeen, eta egileak berriro moldatu behar izan du obra guztia, azterketa itxura formala kenduz eta narrazio tankera gehiago emanez.

Horrez gainera, ondorioz ateratzen zen liburukote handi hura astunegi gerta

ez zedin, ilustrazio motaren bat edo beste estudiatu zen, eta, azkenik, idazleen "Who is who" delako bat egitea erabaki argazki bilduma oin luze batzuz sartuz.

Hiru irakurbide mota

Hainbeste burukominen ondorioz ateratzen, liburuak hiru irakurbide ditu.

Hirurak dira elkarren osagarri, eta, halaber, bakoitza besteekiko independente.

Lehen irakurbideari EUSKAL IDAZLEAK GAUR deritza, eta 1960tik 1975era arteko idazleen soziologi ikerketa da. Gaur eguneko 143 idazleri bidualiriko inkesta baten erantzunak eta berauen azterketa soziologikoak jasotzen ditu liburuaren parte honek. Berau da, hain zuzen, Torrealdyen haserako lana, euskaraz argitara emana.

Bigarren irakurbidea, lehenengoaren paralelo baina guztiz independente eus-

EUSKO-KATALAN IHARDUNALDIK

Hemen ez natzaio hitzaldi bati baizik atxekiko. Octavi Fullat, Bartzelonako Unibertsitate Autonomoko irakaslea, astelehenez "Kultura eta Herria" gaiaren inguruan mintzatu zitzaigun. Gaiaren aurkezpena modu pedagogiko zorrotz batez egin zuen, nahiz eta beronen mugak aski ilunak izan. oso entzungarri gertatu zen, bai hitzaldia bera, bai ondorengo elkarrizketa.

Hitzaldiaren hildoa kontzeptu nagusi batzuren jorraketa izan zen. Kontzeptuok landuz, Herria eta Kulturaren arteko harreman dialektikoa zertan den agertzen ahalegindu zitzaigun. Ikus ditzagun horietako kontzeptu batzu banan bana.

KULTURA. Kultura kontzeptuaren oinarrian elementu kontraesankor batzu daude: zientzia, ideologia, mitologia,... Fullatek adierazten zigunez, marxismoaren arabera goiegitura dena edo, bere ustez kultur kontzeptuaren alorra izan liteke. Alor hau zeharo nahasia dago elementu desberdenez: alde batetik zientziatzko ezaguketa, bestetik edeologiatzko ezaguketa, edo, mitologiatzko eta mistikatzko lilurapen eta irudimenak,... Elementu guztiok elkartzu eta herri edo nazio jakin batetan finkatuz, herri edo nazio kulturaren batasun egituratu bat funtsatzen da. Hizkuntzak leku berezi bat du hor.

HERRIA edo **NAZIOA.** Biok zentzu berberean erabiltzen zituela adierazi zigan. Kulturaz eta hizkuntzaz gainera, geografia, historia eta beste zenbait elementuk ere eskuartzen du nazionaren sorketan. Ekonomia azpimarratu behar dena da horien artean. Nazioaren bilakaera historikoan, Estatuan ez bezala, naturatzko edo ahaidetasunezko harremanez loturik daude gizasemeak. Horien lokarri diren hizkuntza, ohitura, kultur formak eta abar, nolabait berezko iturrietatik datozkio naziozko batasunari. Ez dira, bada, bortxaz ezarriak.

ESTATUA. Kontzeptu honen esanahia zeharo politikatzkoa da. Estatua botere politikoaren aparatu bat da, bortxatzko aparatu bat hain zuen. Klase dominanteak, bertaz, bortxaz ezarriko du bere kultura, bere nazioari dagokion klasezko kultura. Estatuaren barnean, nazioan ez bezala, gizarte harremanak menperatzaile eta menperatuen artekoak dira. Fullaten ustez, marxismo klasikoan, Estatuaren funtzioa soilik honetara mugatzen da: klase menperatzailearen kultura bortxaz ezartzea. Aldiz, berak beste hau ere erantzi behar zaiola us-

te du kultur ezarpen horri: bereziki nazio kulturari dagozkion elementuak. Nonnahi historikoki ematen den kultur produkzioa, izan ere, klasezkoa ez ezik, nazional izakerakoa ere badelako.

Ondoren biztu zen eztabaidan, hian zuzen, modu berezi batez, kultur nazionala eta klasezko kulturaren artean ahin ilun hautematen den mugari az ihardun zen. Halaz ere ondorio batzu nahiko garbi zeuden: kultur kontentuak beti eta noiznahi Estatuaren aparatuz ezarriko zaizkio gizar-teari.

Beti eta noiznahi, bada, kultura horren izakera klasezkoa izango da, eta zehazkiago esanik, klase dominatzailearen kultura. Berroen ideologia arduratuko da, kultura hori Estatu osoaren kultura bezala agertzen eta ezartzen. Fullaten eritziz, berez nazio-kultura bezala agertzen eta ezartzen. Fullaten eritziz, berez nazio-kultura den hartan, ez dago Estatu klase-kulturaren dagoen manipulaketarik. Jakina, nazio-kultura eta estatalkultura historikoki bat baldin badatoz. Ez da hori Kataluina eta Euskal Herriaren kasua.

Nazio kontzeptuaren oinarrian dauden elementuak, geografia edo hizkuntza edo ohiturak eta abar, ez dira batik bat eta funtsean klasezkoak. Klase burrukatik at daude nolabait, hortaz. Nazio eta klase kulturaren artean, Fullatek esan zigan, badagoe-lar erdigune bat, nolabait ere bereizketa baten muga ezartzen zuena.

Amaierako elkarrizketan, gehienbat, batere garbi ez zegoen hauzi honi heldu zitzaioen; Fullatek nazio bilakaeraren prozesua modu lineal batez hautematen zuen, burruka, kontraesan eta tiradurarik gabeko zentzupean bezala agertzen bait zuen. Hor-tik, behar bada urrutiegi joanaz, Estatuaren bilakaera eta Nazioaren arteko alde izugarria. Bukatzeko, Kataluina eta Euskal Herriaren arazoa gogoratuz nazio-estatu harreman horretan, ondorio honetara iritxi zen: kultura nazionala defendatzeko modurik egokiena Estatu propio bat da. Bestela ere, Estatu baten berezko izakera klasezkoa delako, nahiko eragozpen bada kultura herri osoaren zerbitzuan jarri ahal izateko. Estatua bai, beharrezko delako, baina txarre-tan onena. Bere burua horrela bereizi zigan anarkistengandik.

JOXE M. ODRIOZOLA

karazko azterketaren itzulpen laburra da hein batetan. Horrez gainera, erdaraz denez, eta dibulgazio mailan, euskararen sorreratik beretik hasi eta egungo euskal prentsaren problematikara arteko historia labur bat eskaintzen da, harako soziologi azterketa barru.

Hirugarren irakurbidea grafikoa da batipat, Zumaiko Egituren anaiek -Espainiako fotograkorik onenak (1976. FLASH-FOTO inkesta)- eginikako berrehundaka argazkiz hornitua. Idazlerik onenak, euskaltzainak, aldizkari eta irratietako erredakzio taldeak, bertsolariak etab. azaltzen dira irudizko alderdi honetan. Argazkien oin luzeak eta beste zenbait lankidetzak, Joseba Intxaustiri zor zaizkio. Bestalde, hainbat mapa, grafiko, taula eta zerrendak osatzen dute irakurraldi baten baino gehiagotan deskubritzen ahal den liburu oparo hau.

Euskarazko zein erdarazko hitzazurreak Joxe Azurmendik eginak dira, eta erdarazkoa batez ere, ikargarri ona.

45.000 ale

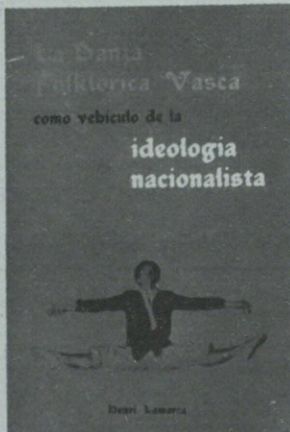
Lankide Aurrezkiak bere "urteko liburu" bezala hautatu eta argitara eman du Joan Mari Torrealdaien **EUSKAL IDAZLEAK GAUR** deritzan liburu hau. Argitarapena 45.000 aletako izan da, eta, segururik, bai mamiz, bai moldez eta baita zabalkundez ere, euskal literaturari buruz sekula idatzi den libururik garrantzitsuenetako bat dugu.

Euskal letren inguruan ari direnentzat irakurgarri gertatuko den liburua, noski. Irakurgarri ezezik, guztiz jakingarri euskal irakurle arruntarentzat eta in-forme paregabek mundu zabalean non-nahi hedatzeko. Dagoeneko baten batek esan duenez: "Unesco-n aurkezteko be-lalako txostena"•

APIRILA 3 - 10

LIBURUAK

LA AUTONOMIA DEL PAIS VASCO DESDE EL PASADO AL FUTURO, Manu Escudero-Javier Villanueva. TXERTO. 258 orr. Abendutik hona sekuestratua egon ondoren "separatismo" eta horrelako akusazioak botatzen zizkioten, orain sekuestroa altxa dute eta liburutegietan aurki daiteke. "Autonomismo regional" deritzanaren esanahia aztertzen da lehen kapituluari eta hortik aurrera II Errepublikan estatutoruntz egindako pausoak; baita, gehigarri gisa, Catalunyako estatutua ere.

LA DANZA FOLKLORICA VASCA COMO VEHICULO DE LA IDEOLOGIA NACIONALISTA, Henri Larmarca. OLDAR kolekzioa, ELKAR. 132 orr., 330 pta.

Dato ugari ematen du gaiari liburu honek; bere iritzia eta konklusioak eztabaidagarriak gerta daitezke.

GUIA SENTIMENTAL DEL BIDASOA; Leonardo Urteaga. CAJA DE AHORROS PROVINCIAL DE GUIPUZCOA.

Bidasoa ondoko herriak, pertsonajeak... Atsegina irakurtzeko.

UNA OPCION POLITICA PARA EL PAIS VASCO, Acción Liberal Vasca. Ed. Elexpuru 128 orr., pta. "Acción Liberal Vasca" delakoaren programa, zehaztua. Hori aztertzen hasi gabe, nahiko adierazgarria dateke azalean dakartzin bi zirkuloiak, bata gorri-oria eta bestea berde-gorri-zuria.

UN VASCO EN EL MINISTERIO DE JUSTICIA, Manuel de Irujo. EGIN orr. "Mi propósito no es el de escribir un libro más sobre la guerra. Trato de recoger aspectos jurídicos de la vida política, con frecuencia olvidados...". Honela dio Irujo hitzazurrian. Liburuan zehar Justiziako ministro izan zen garaiaz hainbat dato ematen du, batipat lege aldetik. Baita testimonio oso interesgarriak ere, adibidez, Andrés Nin sekustroari buruzkoa. Dekumentu historiko bezala merezi du benetan liburu honek. MEMORIAS-en lehen zatia da, bigarrena LA CUESTION RELIGIOSA gaiaz izanen da.

EUSKAL HERRI DANTZAK ETA ETXEBERRI ANAIK, Etxeberri anaiak. Elkar. Bi kaseta; bakoitzak 550 pta.

Lehenengoan, izenak dioen bezala, hainbat dantza-fandangoak, e.a., akordeoiez eta bigarrenean Iparraldeko kantuak, nahiz ahots hutsez, nahiz akordeoiez lagundurik eta xirula eta txistuz zati batzu.

ANTZERKIA

Zestuako Eliz-Ondo zinean, Debako GOAZ taldeak Daniel Landarten "Hil bi-ziak" antzestuko du apirilaren 2an, gaueko 9,30etan.

DISKOAK

CAMPANADES A MORTS, Lluís Llach. MOVIEPLAY. L.P. 415 pta.

Gasteizen hilkakoei eskainitako kanta-diskoari izena ematen diona- eta beste lau eskaintzen dizkigu Llachek disko honetan. Duen zentzuaz gain, oso ona.

JAIALDIK

Hernaniko Young-Play dantzatokian Gorka Knör, Pantxo eta Peio eta EGAN taldea, apirilaren 6an, gaueko 10etan hasita. Jaialdi hau Astigarraga, Ergobia, Loiola eta Martuteneko 250 haur biltzen dituen "Arantzazuko Ama" ikastolaren alde antolatua da.

IHARDUNAK

Donostiako Biblioteka Munizipalak, apirilaren 2an HAUR LIBURUEN NAZIOARTEKO EGUNA ospatzen dela-eta ekintza hauek antolatut: Martxoaren 30etik apirilaren 5era Haurren Liburu Erakusketa, goizeko 10etatik

ordubatera eta arratsaldeko 5etatik 8etara. Euskarazko eta gaztelaniazko liburuak izango dira, argitaldari hauek parte hartuko dutelarik: GERO, ETOR, EDICIONES VASCAS, GORDAILU, IKER, Cinsa, IÑAKI BEOBIDE eta MIÑON.

—Martxoaren 30ean "Trapoleng" haur koblakaria (espresioa, hitza eta mimoa haur literaturan); 31an ginola euskaraz; apirilaren 1ean ginola gaztelaniaz; 2an XARIBARI taldeak "Balantza-txoa" antzestuko du, arratsaldeko 6etan; 4ean "Tropeleng" haur koblakaria; 5ean ginola gaztelaniaz.

MUSIKA

Donostiako "Corazón de María"m, Uliako Hauzo Elkarteak antolatutako, Begoña Agirrerren errezitala flautaz: — Lehen zatian Sonata en RE.m.-Willen de Fesh.

Chants Dantan. Oscar Espia.

Allegro Cantabile y Allegro non molto. A. Vivaldi.

Aria. G.P. Telemann.

Contrapas. A. Mendizabal. Illeta Doña (I. Ansorenaren omenez). B. Lascorain.

Raimundo Basurko. R. Larriegui.

— Bigarren zatian

Kurruxko. J.I. Ansorena.

Abendua. D. Iriarte.

Zubiagain, Rapsodia. I. Ansorena.

Berto Berriak. (Balerdi pintorearen omenez) T. Garbizu.

Tirana (Sarasateren omenez) J. Guridi.

Andante, flautarako. W.A. Mozart.

"Musika ez dadin pribilegiatu eta menperatzaileen artean hertsirik edo beste edergailu gehiago mailan gelditi, baizik eta kultur zabal-kunde maila guztietan artea, sensibilitate eta irudiemena bizkortzeko, indar osatzaile handitzeko eta baita gure hauzo kultur batetaz burruka laguntzeko ere, Uliako Hauzo Elkarteak lehengarren musika bilera hau antolatzen du", dio egitarauak. Beraz, errezital honen asmoa garbi geratzen da.

Donibane Lohitzuneko Jai Alai pelotalekuan, ENKOA-RI kultur taldeak antolatutako SOINU TOPAKETAK, apirilaren 8an, gaueko 9etan,

LEHIAKETAK

Zestoako III Argazki Lehiaketa. Gaiak, "Euskal langintza baztertuak: nekazaritza" edota gai askea, euskal zentzuz egokitua izanen dira. Argazkiak zuri-beltzez (koloretan direnak lehiaketaz kanpora erakutsiko dira), 18 X 24 zm. neurrikoak, bakotzari izenburuajartzen zaiola. Argazkiak sobre batetan sarturik entregatu beharko dira, sobrean egileren izena, argazkiaren izenburua eta zein gaietakoa den (konkretua ala askea) idatziz; argazkiaren atzean izenburua eta zein gaietakoa den jarri behar da, baina egilearen izenik ez. Apirilaren 26ean jasoko dira argazkiak, Gazteriaren Biltokian (epaimahain batek erabakiko du argazkien partaidetasuna); erakusketa apiri-

laren 30etik maiatzaren 3ra bitartean izango da, udaletxeko gela nagusian; azken egun horretan epaimahain batek banatuko ditu sariak. Argazki zaharren erakusketa ere ipiniko da; beraz, argazki zaharrak dituztenei erakutsi ditzatela eskatzen zaie.

Donostiako ETXEBERRIA salan, (Alfonso VIII, 4), Jesús Montes pintorearen azken obrak.

ETA BESTE

Heletan primaderazko feria larunbata eta igandeetan; dantzaldia ere izanen da gazteentzat.

E.A.J.—P.N.V. Azkenaldian agertu diren eranskailu eta karteletatik eztabaidatuene-takoa honoko hau. Esplika-

zioen bat entzun da kalean, sinbolo hori —ukabila ikurri-ñaz egina— EGIrena ote zen e.a. Baina ez dirudi inor asko konbentzitzen denik, bai bait dakigu zein taldek erabili duen hori aspalditik. Gainera, Iruinean igandean ikusi zenaren arabera, badirudi oraindik "victoria"ren behatzak direla nagusi alderdiko-eren artean, nahiz eta batzu ezkerreko eskukoak erakutsi.

ABERRI EGUNA 77
danok GAZTEIZara !!

ION ENBEITA TXAPELDUN AÑORGAN

Martxoaren 13rako lehenik anuntziatu zen IV ORIXE SARIA, lehengo igandean ospatu zen Añorgan, martxoaren 27an. Holako aldaketek beti izaten dituzte beren gorabeherak eta Añorgakoak ere izan zuen.

Hamar bertsolari zeuden izena emanda eta zortzi bakarrik agertu ziren. Intxaurraga bizkaitarra eta Mendiburu baxenapartarra falta ziren. Beraz zortzi bertsolarirekin jokatu da aurtengo IV ORIXE SARIA.

Epaileak, lehendik esandakoak eta bat gehiago izan ziren. A. Zabala izan zen seigarrena mahaian. Mahaiak ez zuen beraz eskasiarik ezagutu ez pertsonez eta ez kategoriaz.

dian jaso zuen añorgarren oparia. Añorgarrena eta Lan Kide Aurrezkiarena, honек ere ekarri bait zuen azpeitiarrarentzat eskuerausti polita. EUSKAL IDAZLEAK GAUR liburua egin zion opari Lan Kide Aurrezkiak gure bertsolari haundiari. Emaztearentzat ere izan zuten lore-xorta polit bat porlan-herri hontan. Harritik bizitzeak ez die bihotzik gogortu añorgatarrei. C.D. Añorgaren plaka eta Lan Kide Aurrezkiaren liburua hartu ondoren, hiru bertsorekin bukatu zuen goizekoa. Hirugarrena jartzen dugu hemen:

“Anai-arrebak, ez dago errez
emen ixilik egoten;
baina nik beti ezin jarraitu
onela esker ematen,
urteak ditun egun guziak
berdin ez dira izaten:
Añorgatarrak badakizute
morroi bat nun daukazuten”

Beste gauza nabarmena, entzuleek saritu zuten Attolaren bertsoa izan zen. “Emakumezkoa epaile” izan zuten gai denek bertso bana kantatzeko. Herriak

aukeratu behar zuen hobena eta azkoitiarrarena berezi zuen. Hona Attolaren bertsoa:

“Arantza Arruti gure aurrean
gure bertsoak juzgatzen,
orain artean emakumeak
parterikan etzun artzen;
nere biotza orain pozetan
zuri begira da lertzen,
asi gerade denon artean
zerbait geiago lortutzen;
juzga bakarrik etzazute egin;
asi zaitezte kantatzen”.

Bazkalandoan, 5etan hasi zen bigarren saioa eta arratsaldeak txapelduna ekarri zigun. Egundaren lanaren fruiturik hobena, epaileen ustez, Ion Enbeita eman zuen eta harek jantzi zuen igandean IV ORIXE SARIAREN txapela. Zorionak !

On dagiola bizkaiko bertsolari gazte honi Añorgako txapelak. Ez dugu haren bertsorik jartzen, gure zinta azken bertsoak baino lehen bukatu bait zen. Aurrera, Ion !

Sariketa ez zen ordu-orduan hasi goizean. Agertu ez ziren bietako batek bezperan jakin erazi zuen ez zela etorriko baino besteak ez, eta haren esperoan eta abar, hamabiak hamar gutxitan ekin zitzaion lanari.

Jendearen berotaunik ere ez zuen ezagutu atzoko hortan Añorgak. Arratsaldetik zerbait gehixeago bildu bazen ere, jende gutxi xamar zen, goiz partetik batez ere. Jendea leku askotara dei egiten zaio eta ez da erraz batera ekaritzen.

Eguerdian bi gauza izan ziren nabarmenenak. Dakizutenez, Añorgak oroigarri bat eskaintzen zion atzo Joxe Lizasori eta goizetik eman zion. Egundaren osorako konbiatua zuen, baina arratsaldetik eginkizuna zuen Joxek eta eguer-

(Monoprix-en ondoan)

PRET A PORTER
SAIOA

Agurtzane Etxabek eta Mari Uribek beren denda ikustera gonbidatzen zaitu

DONIBANE LOHITZUN ● 100 Rue Gambeta ● LABURDI

Gure prentsa behar dugulako

Geurea:

Bertako arazoak,
bertako ikuspegiz
aztertuz

Askea:

Erriak bakarrik
ertsatuko duena

DEIA

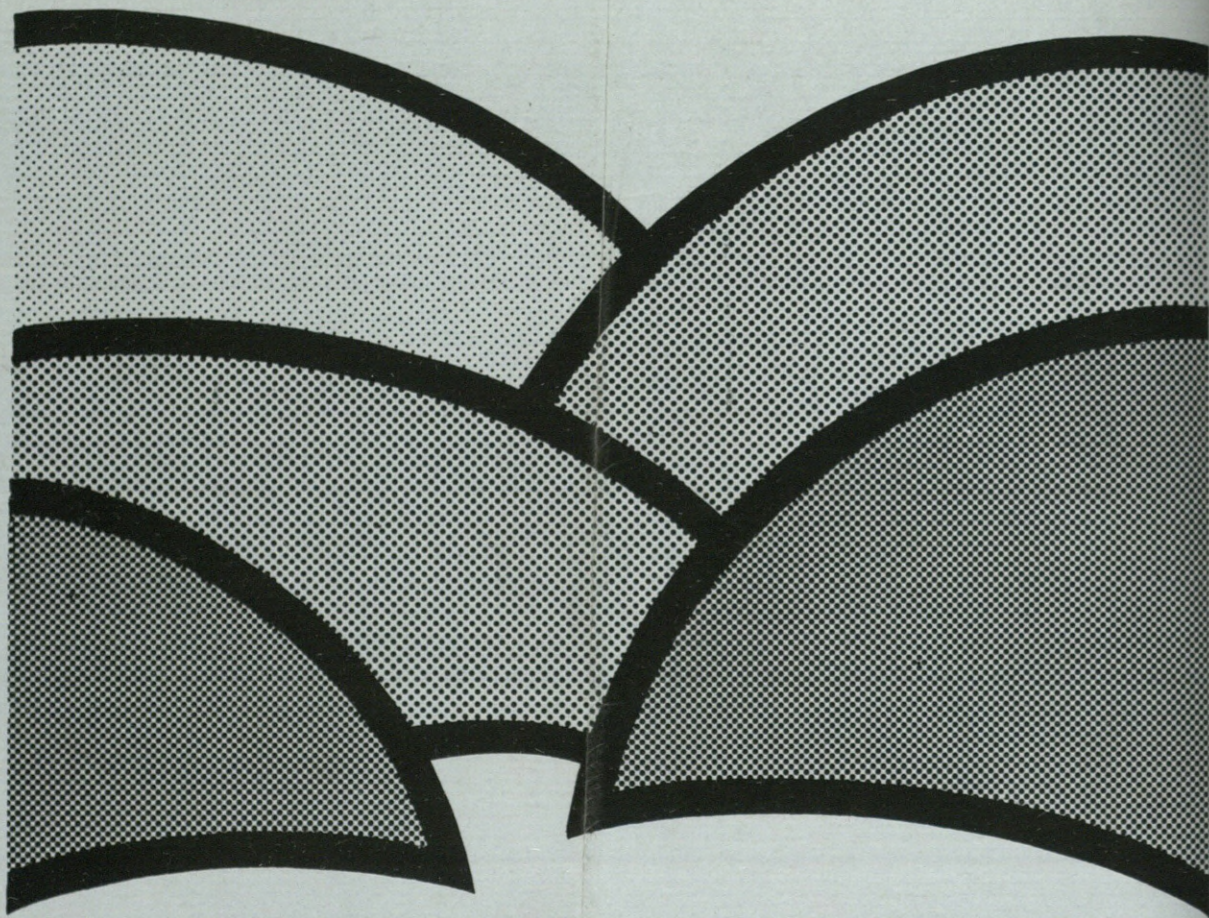
Gure lurraren

Gure lurraren deia

Bankoa

Banco Industrial de Guipúzcoa

Hernani, 15 — Telfs. 423821 - 429773 — San Sebastián

**Un Banco para las
empresas de la región**

**Bertako
baltzuentzako Bankoa**
